

11037

0.1930/1333

ՊՈՆԵՐԱԿԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ

ԱՐՁԱԿԻՆ

ЭНЦИКЛОПЕДИЯ
ИСТОРИИ
ИСКУССТВ
СССР

3K107

7-62

ԹԻՖԼԻՍ 1929

22 JUL 2013

11037

U
Ca1867
3KTON
ly. 62

C. 1930/13
24 SEP 2006
1 DEC 2009

ՊԻՈՆԵՐԱԿԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ
ԱՐՇԱՎԻՆ

ИНСТИТУТ
ВОСТОКОВЕДЕНИЯ
Ленинградский Науч
СССР

ԼՈՒՍԺՈԿՈՍԱՏ
ՔԻՖԼԻՍ 1929

Տպ. հրատ, «Զարյա Վոստոկ»-ի Պատվեր № 1474 Դեպիկտ 1191

Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը մի ճեղքվածքն է կապիտալիստական ճակատի վրա, վոր բաց է անում դեպի սոցիալիզմ և կոմունիզմ տանող մեծ ճանապարհը:

Լենինի գծած այդ ճանապարհով, ՍԽՀՄ լենինյան կոմուն, կոոպացության ղեկավարությամբ հաղթական կերպով, առանց նահանջելու առաջ ե գնում, բարձր պահած համաշխարհային սոցիալիստական հեղափոխության, բոլշևիկյան դրոշը, տանելով իր հետևից ամբողջ աշխարհի աշխատավորության և ճնշվածների մասսաները:

Հոկտեմբերյան որերից մի կատաղի կռիվ ե ըս-
կաված հաղթող սոցիալիզմի և կոմստի դատապարտ-
ված կապիտալիստական աշխարհի միջև:

Համաշխարհային իմպերիալիզմը, տարված ԽՍՀՄ խորտակելու մտադրութեամբ, իր մութ ուժերի զորահավաքով և զբաղված, սկսած կեղծ սոցիալիստներից և բանվոր դասակարգի դավաճաններից, վերջացրած լեհական պաներով և մանջուրական բանդիտներով։ Նա ասում է սոցիալիզմ կառուցող յերկիրը — համաշխարհային սոցիալիստական հեղափոխության այդ հենարանը։

կռիվը ԽՍՀՄ-ի դեմ, բուրժուազիայի դասակարգային մեծ կռիվը և պրոլետարիատի դեմ: Բուրժուազիան արագ և յեռանդուն կերպով ողնություն և փոխարինողներ և պատրաստում իր դասակարգային դիրքերն ամրացնելու համար: Նա ջանք և թափում նվաճելու և կազմակերպելու յերիտասարդութունը՝ կապիտալիստական ամբողջութուններին մերձեցող սոցիալիզմից պաշտպանելու համար:

Այդ տեսակետով նա դաստիարակում և վոչ միայն բուրժուական, այլ և բանվորական յերիտասարդութունը, կազմում և նրանից ֆաշիստական կազմակերպություններ, հրավիրում համագումարներ և ամեն միջոց գործ դնում՝ պատրաստելու մի սերունդ, վոր գիտակցությամբ, զգացմունքով և գործով հավատարիմ լինի կապիտալիստական հասարակարգին:

Իսկ մենք, սոցիալիզմ կառուցողներս, պետք և զգաստ լինենք, վերաշինենք ժողովրդական տնտեսությունը սոցիալիստական սկզբունքներով, մաքսիմալ կերպով ուժեղացնենք ԽՍՀՄ տնտեսական ուշժը, այն հաշվով, վոր մոտագայում վոչ թե հասնենք, այլ գերազանցենք զարգացած կապիտալիստական յերկիրները: Դրա համար անհրաժեշտ և անխախտ ամրացնել մեր ինքնապաշտպանության ունակությունը: Վորպեսզի թշնամու բոլոր փորձերն ու հարձակումները փշվեյին, հարվելով աշխատավոր մասսաների կողքիտիվ և հեղափոխական կամքին, մասսաներ, վորոնք իրենց ուժեղ և կուռ ուսերի վրա տանում են սոցիալիզմի և կոմունիզմի շինության ծանրությունը, վորոնք անհողորդ կանգնած են խորհուրդների յերկրի կարմիր սահմանների պաշտպանության դիրքերում:

Միաժամանակ անհրաժեշտ և մաքսիմալ կերպով զարգացնել մեզ մոտ աշխատանքները յերիտասարդությունը կոմունիստական վոգով դաստիարակելու գործում:

Վորպեսզի ամրանան լենինյան բանակի պահեստն ու շարքերը վորպեսզի պատրաստի նորանոր փոխարինողների շարքերը: Կոմգաստիարակությունը նունպիսի դժվարին խնդիր և, վոր կապված և ամբողջապես մեր սոցիալիստական շինարարության ընդհանուր խնդրի հետ:

Յերեխաներ, դուք պետք և լավ իմանաք, վոր կոմունիստական հոգով դաստիարակվելը կընշանակե ըմբռնել մեր սոցիալիստական շինարարությունը, նրա վերաբերյալ բոլոր խնդիրները, ըմբռնել դասակարգային կենդանի կռիվը՝ հանուն այդ խնդիրների իրականացմանը քաղաքում և գյուղում:

Կոմգաստիարակությունը վորքան խոր և ամուր լինի, այնքան ել լրիվ կըլինի ձեր կյանքի, ձեր ուսման և ազատ ժամերի կապը մեր շինարարության և նրա հեռանկարների հետ:

Ձեր հավաքը ստանում և բացառիկ կարևոր նշանակություն այժմ, յերբ դրված և վճռվում են՝ սոցիալիստական շինարարության խնդիրները և յերբ դասակարգային կռիվը չափազանց սուր բնավորություն և ստանում թե յերկրի ներսը և թե սահմանից դուրս և մանավանդ, յերբ միաժամանակ ձեզ հետ միասին բուրժուական յերկներում տեղի յեն ունենում ֆաշիստական յերիտասարդության համագումարներ:

Անդրկովկասյան պայմաններում ձեր արշավը ստանում և ինտերնացիոնալ զգացմունքի կոնկրետ

դաստիարակութեան նշանակութիւնն վոչ թե միայն ձեզ համար, այլ և բոլոր աշխատավորներէ: Ձեր հավաքի ազդեցութեան տակ յուրաքանչյուր հասունացող պատանի պետք է մտցնե իր գիտակցութեան մեջ այս միտքը. «Մենք հայերս, թուրքերս, վրացիներս, արաբացիներս, ոսերս հույներս, ռուսներս և այլն վոչնչով, բացի լեզվից, չենք տարբերվում իրարից: Իսկ մեր կյանքի ուղիները, շահերը, նպատակները ձրգտունքները միևնույնն են—բանվոր դասակարգի մարտական դասակարգային շահեր»:

Մենք համոզված ենք, վոր մեր լենինեան կոմյերիտի միջոցով կազմակերպվող հավաքը պիտի գրավե մեր խորհրդային հասարակայնութեան լուրջ ուշադրութիւնը և սերը, վորպես նոր շրջան աշխատավորութեան յերեխաների դաստիարակութեան կազմակերպութեան գործում: Ձեր արշավ—հավաքը ստուգատես է մեր նվաճումների կոմունիստական դաստիարակութեան բնագավառում, ստուգատես թերութիւնների, սխալների, նոր հեռանկարների և նոր ուղիների:

Խորհրդային հասարակայնութիւնը մանավանդ անդրկովկասյան լուսաշխատավորները, չեն կարող կոմունիստական կուսակցութեան և կոմյերիտի հետ միասին չլինել այդ մեծ գործում: Ձեր արշավը, պատանի պիոներներ, պետք է լծակ լինի խորհրդային հասարակութիւնը բարձացնելու գործում, վոր նա կարողանա մասնակցել և պայքարել կոմդաստիարակութիւնը լայնացնելու և խորացնելու բնագավառում: Մեր հասարակութեան այդ մասնակցութեան նշանակութիւնը կանգնադառնա և մեր աշխատանքային դպրոցների վրա: Մեր դպրոցը և մանկական կոմուն-

նիստ. շարժումը այն աստիճանի սերտ կապված են իրար հետ, վոր ձեր աշխատանքի զարգացումը անպայման կառողջացնի և կը խորացնի մեր դպրոցի գործունեութիւնը: Մեր դպրոցը ունի իր դժվարութիւնները, վոր կարելի չէ հաղթել միայն ձեր ոգնութեամբ:

Ձեր արշավը պետք է դնի մեր յերիտասարդութեան կոմունիստական շարժման, քանակով և վորակով, աճելու հարցը: Նա պիտի ազդանշան տա՝ րացիոնալիզացիայի ենթարկելու դաստիարակութեան գործը լենինիզմի վոգով:

Այդ է արշավի կազմակերպչական դերը: Ձեր արշավի դիրեկտիվներով և ղեկավարութեամբ ամբողջ պատանի պիոներ և աշխատավոր յերիտասարդութիւնը պետք է յեռանդուն կերպով մասնակցի ինի ինդուստրալիզացիայի և կոլլեկտիվիզացիայի սկզբունքներով տարվող մեր տնտեսութեան վերաշինութեան գործին: Պետք է պայքարի աշխատանքային դաստիարակութեան և իսկական սոցիալիստական աշխատանքային դպրոցներ ստեղծելու համար, Պետք է պայքարի երիտասարդութեան պրոլետար-դասակարգային, ինտերնացիոնալ վոգով վրթելու, աշխատանքային դիսցիպլինայի և ուսումնական աշխատանքի արտադրութիւնը ուժեղացնելու համար, մասսայական նախադպրոցական կրթութիւն կազմակերպելու, մանկական միջավայրի կազմակերպութեան և մանուկ հասարակութեան ապահովելու անհրաժեշտ սովյալներով՝ կոմունիստական առողջ սերունդ ստեղծելու համար: Կուլտուրական հեղափոխութեան լայնացման մոմենտին յերիտասարդութիւնը պետք է լինի նրա առա-

Չին շարքերում, մարքսիստ-լենինյան աշխատավորու-
թյան, նոր կենցաղի և նոր կոմունիստական բարո-
յականության ուղեկիցը՝ անհաշտ կռիվ մղելով հավա-
տի, նախապաշարմունքերի հետամնացության, ազի-
տության և մեր հին կյանքի վնասակար մնացորդ-
ները դեմ:

Իրագործելով Լենինի պատվերները, յերիտասար-
դությունը իր ուսման և դաստիարակության յուրա-
քանչյուր քայլը պետք է կապե գործնական հասարա-
րակական կտրևոր գործի հետ:

Պլանային և կոլեկտիվ մասնակցությունը սո-
ցիալիզմի շինարարության և նոր կյանքի մեջ դա
կոմդաստիարակության սկզբունքն է, վոր պետք է
լիովին իրագործվի:

Համաշխարհային կոմունիստական շարժման պա-
տանի պիոներներ, ձեզ վրա յեն այսոր հառած բոլոր
աշխատավորների հայացքները:

Զինվեցեք գիտությամբ, սովորեցեք կառուցել
սոցիալիզմ, կոփեցեք ձեր զգացմունքը, կամքը և յե-
ռանդը պայքարելու համաշխարհային հեղափոխության
և կոմունիզմի համար: Սոցիալիստական մրցակցու-
թյան հրավերեցեք իրար՝ մասնակցելու նոր կյանք
ստեղծելու գործում:

Համաշխարհային պրոյետարիատի առաջնորդ և
յերիտասարդության լավագույն բարեկամ Լենինի
պատվերները իրականացնելու համար յեղեք պատ-
րաստ:

Վրաստ. Լուսժողկոմ. փոխ.

Մարիա Որախելաշվիլի.

ԱՆԴԿՈՎԿԱՍԻ ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆԸ.

Բազմազգի Անդրկովկասի պիոներական կազ-
մակերպությունը այսօրվա որը իր շարքերում հաշ-
վում է 220 հազարից ավելի յերեխաներ: Նոր սոցիա-
լիստական հասարակության կառուցողների այդ բա-
նակը դա քաղաքական կարեորության խոշոր գործոն
է վորը պահանջում է մեր հասարակայնության կողմից
հատուկ ուշադրություն: Մինչդեռ այն ուշադրությունը
և միջոցները, վոր գործադրվում են աշխատավորների
յերեխաների կոմունիստական կրթության վրա, բոլո-
րովին անբավարար են լուծելու մեր առջև կանգնած
հսկայական, ըստ մեծության, և խորին, ըստ բովանդա-
կության, խնդիրները: Աճող սերնդի դաստիարակու-
թյան պրոբլեմը ամենաբարդ խնդիրն է, մինչդեռ այդ
խնդրով առաջիմ զբաղված են բացառապես ինքը պի-
ոներական կազմակերպությունը և մի քանի կուլտ-կըր-
թական հիմնարկներ (այն ել թույլ կերպով), այն ինչ
կոմդաստիարակության հարցերը միշտ պետք է մղեն
թե տնտեսական և թե այլ մարմինները, նույնպես և
վողջ խորհրդային հասարակությանը:

Անդրկովկասի պայմաններում յերեխաների կըր-
թության խնդիրը բարդանում է Անդրկովկասում
ապրող ազգերի հետամնացությամբ և անկուլտուրա-

կանությամբ (կենցաղը, ֆանատիկոսությունը, հոգևորականության ազդեցությունը և այլն)։

Յերիտասարդության և յերեխաների վրա ազդեցություն ձեռք բերելու պայքարը ամենասուր ձև էր երևում։ Դասակարգային թշնամին, հենվելով այստեղի ժողովրդեերի կուտուրական հետաքննարկության վրա ոգտագործելով ինչպես կուտուրական, նույնպես և տնտեսական կարգի մոմենտները, ամեն կերպ ձգտում է տարածել յերեխաների վրա իր ազդեցութունը։ Կուլակների հայտարարությունը իրենց տնտեսության մեջ ապրող պիոներներ թողնել պիոներական ջոկատը հակառակ դեպքում նրանց անկարելի կլինեն մինչև տարվա վերջը գործում թողնել։ Կամ զատկական տոների առաջ խոստովանքին ծնողներին արած առաջարկությունը—վոր նրանք յեթե դուրս չը բերին իրենց յերեխաներին պիոներական կազմակերպություններից, հնարավոր չէ մեղքերի քավումը։ այդ առաջարկության հետևանքն այն լեզավ, վոր յերեխաներին այլևս չեյին թողնում պիոներական ջոկատները, չնայած նրանց բողոքներին և արտասուքներին։ Այդ ամենը ցույց է տալիս՝ թե վորքան լուրջ է մանկական ճակատի հարցը մեզանոթ։

Ուրիշ դեպքերում հոգևորականունը դիմել է ագիտացիայի և բնակչության, երեխաների մեջ լուրեր տարածելուն, վոր պատերազմ կլինի և բոլոր կոմունիստներին, կոմյետներին ու պիոներներին կսպանեն, նախազգուշացնելով, վորպեսզի հարկադրի նրանց կազմակերպությունից դուրս գալ։ Իրենց նպատակին հոգեվորականությունը և կուլակությունը հասնում էյին Անդրկովկասի մութ անկյուններում։ Բոլոր գույների

մանր բուրժուազիայի ամենաուժեղ ագիտացիան ուղղվում էր դեպի պիոներական կազմակերպության կազմալուծումը և մանկության վրա ազդեցության ուժեղացման։ Բոլոր հարցերում ել նա առաջ է բերում մանկական խնդիրը։ Կուլակությունն սև հոգևորականությունը ոգտագործում է ազգային մոմենտները և հենց դրանով ել կասեցնում է յերեխաների ինտերնացիոնալ կրթությունը։ Այդպես՝ հայկական ջոկատի պիոներին հարց են տալիս—վորջույն պիտի տամք թյուրք առաջնորդին ու պիոները պատասխանում է՝ «Իհարկե վոչ. չե՞ վոր թյուրքերը կոտորել են հայերին. նրանք մեր դարևոր թշնամիներն են»։ Այս փաստը պարզ ապացույց է, վոր դասակարգային թշնամին ամենուրեք (դպրոցում և այլն) ձգտում է տարածել իր ազդեցությունը յերեխաների վրա։ Մանկական միջավայր մուտք է գործում և շովինիստական գրականությունը։ Այսպես, պատի լրագրի համար հատկացված մի վոտանախորի մեջ այսպիսի մի միտք է սպրդել. Ջարկեցեք Լեհաստանի ուխին, ջարդուբուրդ արեք և Տաճկաստան՝ Հայաստանի այդ դարարար թշնամուն» և այլն։

Դասակարգային սրված պայքարը գյուղում վոչ պակաս չափով բռնել է և յերեխաների շերտերը—ջոկատային առաջնորդին ծեծելը կուլակային յերեխաների կողմից, վորովհետև վերջինս խառնաբուրում են նրանց կազմալուծող աշխատանքին ջոկատում։

Կուլակային տարրերը գյուղում, կրոնական դպրոցները, մեդրեսները, ագիտացիայի էյին մղում բնակչության մեջ և գրգռում մասսաները կործանելու համար խորհրդային դպրոցները։

Ինչպիսիք վերև թված մոմենտներով պայմանավորված են մանկական կոմունիստական շարժման զարգացմանը ժվարությունները, վորոնք մասամբ հաղթված են շնորհիվ այն խոշոր պշխատանքին, վոր կատարվել է Անդրկովկասի պիոներ-կազմակերպության կոկմից: Վերջին տարինեա Անդրկովկասյան պիոներական կազմակերպությունը կարողացել է իր շարքերը գրավել 220.849 մարդ այսինքն, պիոներական հասակի յերեխաների 19,8 տոկ.): Իսկ ինչ վերաբերում է մյուս մասին— 894.000 յերեխան (այսինքն 81,2 տոկ.) դրանք գրտնվում են պիոներական կազմակերպությունների ուշադրությունից և աղղեցությունից դուրս: Արմատական բեկումը վողջ հասարակայնության վերաբերմունքի դեպի յերեխաների կոմկրթությունը— դա մեր հետագա նվաճումների գրավականն է: Հիմնական խնդիրը, վոր կանգնած է յեղել վերջին յերկու տարինների ընթացքում, պիոներական կազմակերպությունների առջև, — կրթության գործի դրության բարելավումը կուլտուրական հիմնարկների ողակերում (մսուրերը, մանկապատեղներ, դպրոցներ և այլն) և միաժամանակ պիոներարան կազմակերպության վողջ գործունեությունն ուղղված է յեղել մանկական մասսաների յերկրի հասարակաքաղաքական կյինքի մերձեցումը և նրանց յեռանդը ուղղելու դեպի սոցիալիստ. շինարարության աշխատանքի: Այդ խնդիրների լուծման ճանապարհին դանդաղ, բայց համառ շարժվում է Մ. Կ. Կ. կազմակերպված մասնակցության բաղմաթիվ փաստեր. հին ցիրուցան ձևերի փոխարեն (կամուրջների նորոգումը, գյուղական տնտեսության ողնության և այլն), յարկաթի կտորների, թղթի հավայ-

քման, խորհուրդների նախընտրական կամպանիան, կուլտարալ հոռնձի համար և այլն, — այդ բոլորը վկայում է մանկական մասսայի հասարակաքաղաքական աղտիվության հսկայական աճման մասին: Ամենազլխավորը՝ սոցիալիստական մրցակցության ընթրնումը յերեխաների կողմից:

Վերջին տարին առանձնապես բնորոշվում է մանկական նախաձեռնության զարգացումը: Այդ հիմքերի վրա աճում և ամրանում է պիոներական կազմակերպությունն Անդրկովկասում: Պիոներական ջոկատներում հնացած հանձնաժողովների փոխարեն ստեղծվում են յերեխաների նախաձեռնող խմբեր— Մեծ հետաքրքրություն է ցուցաբերում յերեխաները գյուղտնտեսական խմբակներ կազմակերպության գործում (ինչպես՝ թոչնարուծություն, մեղվաբության, ձիաբության և այլն) և արտադրության խմբակներում (ատաղձագործության, փականագործության, կազմարարության և այլն):

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԱՌԱՆՁԻՆ ՓԱՍՏՓԵՐ.

Բագու. ԵՅՏ ջոկատը Բագվա խորհրդի առջև «Վըշկա» լրագրի միջոցով հարց է հարուցել ջոկատի հարևանությամբ գտնվող գինետունը փակելու: Քաղաքային րայոնի առաջին, 45 ջոկատները— կազմակերպության մեջ 60 մարդ, հավաքել է 10 փութ յերկաթի լում: Հավաքված է 400 իր, հոգուտ կարիքավոր աշակերտների: Յերկու միտինգ է կազմակերպեպված կրոնական տների փակման համար, դպրոցական կոպեբատիվ շինությունների բնակիչներին դուրս հանելու համար: Կուլեկտիվ կերպով հաճախել են պա-

տանի հանդիսականի թատրոնը և կինո, աշխատանքի տան հետ միասին: Պիոներների կենցաղի հետազոտությունն են կատարել: Ծնողական ժողով է հրավիրված, ուր ստեղծվել է ծնողական կոմիտե և ծրնողներից ըտրվել հինգ հոգի կոմիտեն վարելու համար:

Բազմա մի ըայոնում կազմակերպված են հոկտեմբերիկներից 5 ջոկատ, 4 խումբ: Անց է կացված պիոներների ըայոնական հավաք, վոր գրավել եր 4000 յերեխաներ: Հայտնաբերված են 142 անգրագետներ, նրանցից կազմակերպել են 8-ամյակներ- 56 հոգու, իսկ ֆուացած 86 սովորում են ջոկատներին կից: Հայտնաբերված են 629 անգրագետ ծնողներ: Դրանցից գրագիտություն խմբերն են մտցված 250 մարդ: Բոլոր ջոկակները աշխատում են ձեռնարկներին կից գրադարաններում: Հարց է արված հեռացնելու յերկու մանկավարժի, վորոնք անհամապատասխան են իրենց կոչման: Ստորագրվել են ինդուստրիացման փոխառություն՝ Զոկատները 790 ուււրլու, դարոցները 4970 ուււրլու:

Թիֆլիս: Անց են կացրել յերկաթե հավաքում մի ռայոնում, մասնակցել են 60 պիոներներ, հավաքքին, մի ըայոնում, մասնակցել են 6000 պիոներներ: հավաքվածն մոտ 1000 փուլ լում: Անկազմակերպ յերեխաների ջրջաններում գրուցներ են կազմակերպում՝ ինչու չպետք է տրամվայներից կախ ընկներ, ինչու չպիտի խաղալ կոճի, սև փող և չը կռվել: Սարքում են յերեխաների ընդհանուր ժողովներ ուր պատմում են պիոներ-ջոկատի աշխատանքի և կուլտարջավի մասին: Նկատվում է մասսաներով պիո-

ներական ջոկատներ մտնելը: գրավել են 425 հոգի: Մանկավարժները սիրով ոգնում են պիոներների կուլտարջավի ժամանակ՝ պատրաստում են հետամընաց աշակերտներին, սովորեցնում են անգրագետ յերեխաներին և հասակավոր բանվորներին: Անց են կացրել Լենրայոնում յերկու հազարանոց դեմոնստրացիա: Պլակատների վրա պահանջներ՝ «Հայր, թող քո արեցողությունը», Հայր, հարեցողություն արա յայանդակ ես դարձնում մեր կյանքը», «Ծնողներ, մի հայոյեք, մի հարեք. յեկեք կառոյցներ կուլտուրական կյանք»: «Բոլոր յերեխաների և մայրերի անունից մենք պահանջում ենք, վոր դուք խմել թողներ» Գուք փողը ծախսում եք գինու վրա և մեզ թողնում առանց գրքի և լրագիրների ») (Լենինյան ըայոն):

Կուլտուր-կենցաղային արջավը խոշոր քաղաքային կազմակերպություններում ունեցելն խոշոր մաքսիմալ հետեանք: Ախլցխայի գավառում (Վրաստան) պիոներները կազմակերպել եյին լիկեզներ ազգարնակություն անգրակիտություն դեմ պայքարելու համար: Կամպանիա յին անցկացրել մաքուր հագուստի, գյուղական դպրցականների համար՝ ոգնելու չքավոր աշակերտներին, գրուցներ են գյուղում անց կացրել սանիտարական և առողջապահություն մասին: Այդ միջոցները շատ կարևոր են յեթե նկատի ունենալ Ախալցխայի գ. հետմնաց գյուղը (9700 անգրագետներ, ծանր սանիտարական դրությունը վոր առաջ է բերում հիվանդություններ ազգաբնակչության մեջ): Կուլտարջավի ժամանակ Գորի գավառում պիոներները սովորեցնում եյին անկազմակերպ ու անգրագետ յերեխաներին:

Ամեն մեկ անգրադեպին կցված է յեղել մի գրազետ: Պիոներները ազիտացիա յեն մղել ծխելու, արբեցողության դեմ, վորի ազգեցության տակ կոմյերիտներին խմբերը թողնում են ծխելը:

Քուլթայիսի գավառում բացի այդ անց են կացել մրցակցություն կազմակերպությունների մեջ: Պիոներները կացում եյին պատերին պլակատներ և լողունգներ: դպրոցներում և ծնողական ժողովներում անց են կացրել պատի թերթեր, կազմել երեկոներ ինքնաքննադատության և մրցություն ֆիզկուլտուրայից:

Աբխազիայում անց է կացվել դպրոցական և ընտանեկան հակա-սանիտարության դեմ պայքար: Հավաքել են անխնամ յերեխաներին և տեղավորել մանկատներում: Բացատրել աշակերտների և տնայնագործների դրության մասին, ակումբներում յերեկոներ են անց կացրել: կազմակերպել են կար ու ձևի, բազեո-հեռախոսների խմբեր: Ստեղծվել է պիոներական պրոֆիլակտիկ ամբուլատորիա:

Ուրհուրդների վերընտրության կամպանիան դրկել եր գրեթե ամբողջ կազմակերպությունը և գյուղը

Բագու (Լենինյան ռայոն). ջոկատ 65 «Վիշկա» լրագրի բրիգադի առաջադրությամբ կես ժամվա ընթացքում պիոներները հավաքել եյին Ստեփան Ռազինի արվարձանի ծնողներին ժողովի: 43 և 7 ջոկատները մասնակցել են մեծերի հետ այլ ձեռնարկությունների կազմած մրցակցությանը և իրենց հերթին հրավիրել են ընկերական մրցման նրանց ջոկատներին,

ուղարկել են նրանց հետախույզ խմբակը, փոխանակել են խորհրդներին նվիրված պատիթերթերը:

31-51 ջոկատները կազմակերպել են մանկամսուրներ, ուր հավաքել են բոլոր մանկահասակներին, նրանց հետ անցկացրել են զանազան խաղեր, յերգեր և աշխատանքներ: Այդպեսով հնարավորություն են տվել ծնողներին մասնակցելու խորհրդների վերընտրությանը:

54—ջոկատը մշակել է ողակային ժողովներում հրահանգ—պատվեր 14 կետերից բաղկացած, վորով պիոներները պահանջում են խորհրդից իրագործելու մանուկների առաջադրանքները՝ որինակ, ռայոններում բաց անել հատուկ մանկական ընթերցարաններ, կազմակերպել մանկական թատրոնի բեմադրություններ, եժանացնել ելքաորական յերկաթուղագծերի տոմսերը մանուկների համար, կրճատել վոդեկից խմիչքների վաճառքը: Այդ հրահանգը—պատվերը (նակաղը) ներկայացրված է պիոներների հաշվետու ժողովին:

Վարանցովկա գյուղի պիոներները հրավիրել եյին մանկական կոնֆերենցիա և մշակել եյին նակաղ, ի միջի այլոց այսպիսի կետերով. «Գյուղխորհրդի և Լուսժողկոմատի միջոցով պահանջում ենք գումարներ տնտեսություն հիմնելու գյուղերիս դպրոցին կից: Պահանջում ենք վոր խորհուրդը և շրջգործկոմը ուժեղացեն չքավոր աշակերտների ոգնությունը, աշակցության կանչելով հասարակական հիմնարկներին. ունեվոր Վարանցովկայում շատ կան մանուկ բատրակներ և յերեխա պահողներ, վորոնք անխնա շահագործվում են: Մենք պահանջում ենք գյուղխորհրդից, վոր նա իր վրա վերցնի նրանց աշխատանքի պաշտպանու-

99-67865

թյունը և հնարավորութիւնն ստեղծել նշանց սովորելու, նախորոք հետազոտման յենթարկելով նրանց աշխատանքի պայմանները:

Դարալագյազի գավառում կազմակերպել են մանկամուրներ 11 գյուղում վերընտրական որերին: Մսուրների պարապմունքները հարմարացրված էյին համապատասխան կազմակերպութիւնների հետ և գյուղի ամբողջ տեխնիկական աշխատանքը հանձնված էր պիոներ ջոկատին:

Ախալցխայի գավառի յերեսանների խորհրդին ուղղած նակազը. «Քաղաքում և գյուղերում շատ կան մանուկ պրոլետարներ, բատրակներ և արհեստավորի աշակերտներ, վոչ վոք նրանց մասին չի հոգում. խորհուրդը պետք է վերցնե նրանց հոգացողութիւնը: Պահանջում ենք խորհրդից՝ հետազոտել փոքրիկ բատրակների և աշակերտների աշխատանքի պայմանները և ստուգել թե վորքան տերերը ճշտությամբ են կատարում պայմանագիրը, խորհուրդը վոչ մի միջոց ձեռք չե առել ծնողների ծեծերի դեմ. մեծ ուշադրութիւն և խնանք յերեսաններին»:

Պիոներները յերեսան հանեցին գավառի ձայնագուրկներին (Քութախի):

Առաջին անգամին, վոր այս չափով հանդես ե գալիս պիոներ կազմակերպութիւնը քաղաքական աւադարեղում, վորպես գլխավոր կազմակերպիչ մանկական մասսայի և ղեկավար նրա ակտիվության, պաշտպան դպրոցական և վարձու յերեսանների աշխատանքի և իրավունքների, նույնպես և կազմակերպիչ դպրոցական և վարձու յերեսանների կոնֆերենցիաների իբրև

կուսակցության ոգնական և նրա գիծն անցկացնող մի կարևոր գործոն:

Կանոնավոր և կազմակերպված ընթացք ե ունեցել յերեսանների նախաձեռնութիւնն ու ինքնագործնելությանը հասարակական ոգտավոր աշխատանքի հիմունքով, անհատական ցանկութիւններն ու շահերը շաղկապվել են պետութիւն անհրաժեշտ հասարակական — ոգտակար աշխատանքի խնդիրներին հետ:

Սակայն, այդ գործը յեղել ե միայն պիոներ — աշխատանքի բովանդակության վերակազմության սկիզբը: Ամբողջ կազմակերպութիւնը լծված չի յեղել կատարված աշխատանքին, և վոչ ել ամբողջ մանկական մասսան ե գրավել այդ գործնական աշխատանքներին:

Մանուկ մասսայի նախաձեռնութիւն և ինքնագործունելութիւնն զազգացման հետ միասին Մ. Կ. Կ. (ԾԿՕ) առաջ պահանջ ե դրվում մի շարք կայաններ կազմակերպելու համար, վորոնք պետք ե ոգնեն այդ խմբակներին. որինակ բացված ե Անդրկովկասյան մանկական գյուղատնտեսական տեխնիկական կայանը, վորի նպատակն ե տեխնիկայի և գյուղատնտեսութիւն խնդիրների մասին կոնսուլտացիա (գրավոր և բանավոր), գործնական աշխատանքը արհեստանոցներում, ինչպես և խորհուրդներ, ոգնութիւն պատանի գյուղատարներին դժվարին հարցերում, դպրոցների և կոլլեկտիվների աշխատանքային խմբակների ղեկավարութիւնը, վերապատրաստում և պատրաստում գոյութիւն ունեցող խմբակների ղեկավարներին:

Այդ կայանը կազմակերպելու գերծում, ինչպես և նրա աշխատանքների ընթացքում, պահանջվում ե

հատուկ ուշադրություն ինչպէս տնտեսական, այնպէս և մանկավարժական ինժեներ-տեխնիկական հիմնարկությունների կողմից: Մանուկ միջավայրի մասսայական առողջացման ձևերից մեկն է նաև կարճատև ամառնային պիոներ-լագերներ, մանկական սանատորիումները, վորոնց թիվը տարեցտարի մեծանում է և սրահետ մեծանում նաև դեպի իրենց գրաված նյութապես անապահով մանուկների թիվը: Հասարակությունը մասամբ կատարել իր դերը այդ լագերները (բանակ) կազմակերպելու գործում: Բայց պետք է ասած, դեռ բավական մեծ չի այն ուշադրությունը, վոր արվում է կոոպերատիվ, պրոֆեսիոնալ, գիտական-մանկավարժական և հիմնարկությունների ու ույժերի կողմից: Այն թվերն ու տեղեկությունները, վոր ունենք պիոներների առողջության վերաբերյալ՝ պետք ասած բավական բացասական են ու գալիս են ասելու վոր այդ ուղղությամբ շատ թույլ է տարվում մեր աշխատանքը, վորը պետք է լուրջ կերպով ալեկոծի մեր հասարակությունը և վոր պետք նրանց ուշադրությունը գամլի մանուկներին խնամելու գործի վրա: Ձե՛ վոր բանակների կազմակերպումը դեռ ևս չի լուծում դաստիարակության և պրոլետարական առողջ կադր պատրաստելու խնդիրը:

Անդրկովկասյան պիոներական մամուլը բավականաչափ ամրացրել է իր դիրքը: Այս թերթերը մեր հանրապետությունների մեջ թե ագիտ-պրոպագանդիստ դեր են կատարում և թե ողնում են պիոներ ջոկատներին:

Այսօր շատ սուր է դրվում պիոներական պարպարեբրական թերթեր ստեղծելու խնդիրը:

Այս ուղղությամբ թերթեր համարյա թե մենք չունենք:

Այսօր բավական ուժեղ կերպով բաղխում է մեր պետհրատների դռները պիոներական համապատասխան գրականություն ստեղծելու հարցը: Պիոներ-կազմակերպությունների ղեկավար մասը բաղկացած է գլխավորապես կոմյերիտականներից, վորը դեռ ևս մանկավարժական շատ թույլ պատրաստակա-նություն ունի, և այդ այն ժամանակ, յեր այս բանը հիմնական տարր է կազմում, յերը նա պետք է ապահովի մանուկների ուղիղ, առողջ կոմգաստիարակությունը:

Այդ խնդիրը լուծելու համար, Անդրկովկասյան կոմյերիտիությունը մի շարք միջոցներ է ձեռք առնում պիոներ ղեկավարներին—ողակապետներին պատրաստելու և վերապատրաստելու համար: Նա կազմակերպում է այդ նպատակով շաբաթյա, յերկշաբաթյա և միամսյա դասընթացները, գործուղում է նրանց բարձրագույն դպրոցները, կազմակերպում է ողակապետների առողջացման բազաները և այլն:

Բայց սրանք համարյա թե կուստար միջոցներ են. կոմյերիտիության միջոցներով դեռ ևս չի լուծվելու պայքարի ղեկավարների, ողակապետների հիմնական կադրը ստեղծելու խնդիրը:

Բնական է այս բանում ոգնության պետք է դան հանրապետությունների լուսժողովատները և հատուկ ուշադրություն դարձնեն այս բանի վրա: Կուսակցական կոմյերիտական, կազմակերպությունների մանավանդ բարձր կոմիտեների ղեկավարությունը վերջին տարիների ընթացքում բավական լավացել է

գալով կուսակցական և կոմյերիտական բձիճներին, այս-
տեղ բավականին թույլ ուշադրութիւնն է դարձվում
այս խնդրին և պետք է այդ ուղղութեամբ հիմնական
բեկում կատարել պիտոնե՞ր կազմակերպութեան ղեկա-
վարութեան խնդրում: Կուսակցական և կոմյերիտա-
կան ղեկավարների, պիտոնե՞ր հանձնաժողովների հնա-
ցած ձևերի փոխարեն պետք պտեղծվեն կոմյերիտա-
կան նախաձեռնող խմբակներ, վորոնք պետք է նպա-
տակ ունենան մանուկների կոմդաստիարակութեան
լավացումն ու առողջացումը: Պետք է այս աշխա-
տանքներին հրավիրել պիտոնե՞ր կազմակերպութեանները,
պետք է կազմակերպել մանկական կոմշարժման պ-
ճակցող բանվորական բրիգադներ:

ՎՐԱՍՏԱՆԻ ՊԻՈՆԵՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆԸ— ԱՆԴԻ ԿՈՎԿԱՍՅԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ԱՐՇԱՎԻ ԱՌԹԻՎ.

Ն Ե Ր ա ծ ու ր յ ու ճ .

ՀԼԿՅԵՄ 8-երորդ համագումարը, հղելով մի շարք
դժվարութիւններ պիտոնե՞րական շարժման ասպարի-
զում, ինչպես որինակ, աշխատանքի հնացած ձևերն
ու թույլ բովանդակութիւնը, յերեխաների հարցերին
բավարարութիւնն չտալը, կուսակցական ու կոմյերի-
տական կազմակերպութիւնների և խորհրդային հա-
սարակայնութեան կողմից ցույց տրվող թույլ ոգնու-
թիւնը,—նոր ուղղութիւնն տվեց նրա աշխատանքնե-
րին, վորը նրան դուրս պիտի բերի դժվարութիւն-
ներից և վորով նա պիտի ընթանա իր հետագա զար-
գացման մեջ: Այդ նոր ուղղութիւնն է աշխատանքի
նոր սիստեմը, վորը հիմնված է յերեխաների ինքնագոր-
ծունեյութեան զարգացման վրա և վորը պահանջում է
խորացնել հասարակական ոգտակար աշխատանքները:

8-երորդ համագումարի կողմից նշված դժվարու-
թիւններն ամբողջութեամբ յերեխան են գալիս նաև
Վրաստանի պիտոնե՞ր կազմակերպութեան մեջ: Պետք է
վոր հաճախ, լսած լինենք մանուկներից. «Ձանցրա-
ցանք կուկեխիվ հաճախելուց, այնտեղ վոչինչ չկա,
շարունակ միևնույն բանի կրկնութիւնը», և կամ
ծնողների հանդիմանութիւնները. «յերեխաներին այն-

պիսի բան չեն սովորեցնում, վոր կյանքի մեջ պետք
գա»։ Այս բոլորը միանգամայն իրավացի յե յեղել։

Մեր աշխատանքի ձևերն ու մեթոդները պետք
ե բղխեն յերեխաների պահանջներից։

Ութերորդ համագումարի վորոշումները, մասնա-
վորապես նոր սխտեմի մշակումը բեկում առաջա-
ցրեց պիոներ շարժման մեջ։ Այնտեղ, վորտեղ մի ժա-
մանակ հանդիմանութիւններ եյին լավում, այժմ հա-
վանությամբ են արտահայտվում շարժման մասին։
Այնտեղ, վորտեղ առաջ շաբաթը մի անգամ լսելի յեր
լինում թնդուկի ձանձրացուցիչ ձայնը, այժմ կենդանի
աշխատանք ե տարվում։ Այսպես ե ընդհանուր դրու-
թիւնը ներկայումս պիոներշարժման մեջ։

Ա. խառնակի նոր ձևերին անցնելու հարցերը.

Պիոներաշխատանքի նոր սխտեմին անցնելու
գլխավոր ու վճռական հարցին պիոներ կազմակերպու-
թիւնների ղեկավար մարմինները հարկ յեղած ուշա-
դրութիւնն են նվիրել։

Վրաստանի պիոներաշխատավորների հանրապե-
տական 4-րդ խորհրդակցութիւնը, վոր հրավիրեց
Կենտկոմը սույն թվի փետրվար ամսին, վորոշեց.
«Սորհրդակցութիւնը, միանգամայն հավանութիւն
տալով և ընդունելով աշխատանքի նոր սխտեմի հրա-
տարակած «շրջանը»... այժմեյական և անհրաժեշտ ե
համարում, վորպեսզի Վրաստանի պատանի պիոներ-
ների կազմակերպութիւնը անցնի աշխատանքի նոր
սխտեմին»։ Այս վորոշման հիման վրա, մի շարք խոր-
հրդակցութիւններ ու դասընթացներ տեղի ունեցան
թե հանրապետական մասշտաբով և թե տեղերում

(գավառներում և ռայոններում)։ Լայն բացատրական
աշխատանք տարվեց իրենց պիոներներին մեջ (կոնֆե-
րենցիաներ, խորհրդակցութիւններ), վորից հետո
Վրաստանի պատանի պիոներների կազմակերպու-
թիւնը արդեն գործնականապես աշխատանքի դի-
մեց նոր սխտեմով։ Ամենակարճ ժամանակամիջոցում
(չանցավ 5 - 6 ամիս) աշխատանքն աշխուժացավ։
Թիֆլիսի ռայոններից մեկի պիոներները բերքավու-
թյան արշավի ժամանակ հատուկ պիոներական խմ-
բեր ստեղծեցին և գյուղ ուղարկեցին գյուղացիներին
ուղնելու համար։ Հարավ—Ոսեթիայի հեռավոր լեռնե-
րում պիոներկուկտիվը վորոշեց յերթեկութիւնը
դժվարացնող 3 ձորի միջով կամուրջ գցել, վորը և
իրականացրեց։ Կարելի յե բերել հարյուրավոր և հա-
զարավոր նման որինակներ։ Վրաստանի պիոներ կազ-
մակերպութիւնը ազգեն վորոշ քայլեր ե արել աշխա-
տանքի նույն ձևերի վարաբերմամբ։

**Ա. խառնակային յեվ ակնկալուած ունակութիւնների
պատասխանումը.**

Միանգամայն իրավացի յեն ծնողներից մեկի
վերև հիշատակված խոսքերը։ Յերեխան պիոներկազ-
մակերպութիւն մեջ յեղած ժամանակ պետք ե ձեռք
բերի այնպիսի գիտելիքներ, ունակութիւններ, վո-
րոնք նրան պետք գան կյանքի մեջ։

Աշխատանքի այս բնագավառում մեղ մոտ թե-
րութիւններ են յեղել, այդ թերութիւնները կան նաև
ներկայիս։ Սակայն, անցյալի համեմատությամբ, մենք
ունինք նաև լուրջ նվաճումներ։

Այս բանն ապացուցվում ե թեկուզ այն փաստե-
րով, վոր պիոներները խմբեր կազմակերպեցին և ու-

ղարկեցին գյուղացիներին ոգնելու (բերքատուության, արշավի ժամանակ), վոր Թիֆլիսի յերկրորդ ռայոնի պիոներներին 30—40 տոկոսը, իրենց ուժերով սարքած ռադիո-ընդունող ապարատներ ունի, վոր Բաթումում պիոներները իրենք շինեցին մոգական լապտեր դիա-պոզիտիվների հետ միասին և նկարներ ցույց տվին ծնողներին, և այլն, և այլն: Ավելացել է արհեստա-նոցների թիվը կոլեկտիվներում. բարելավվել է նրանց աշխատանքի բովանդակությունը: Այդ աշխատանքն ունի մի շարք որյեկտիվ բնույթ ունեցող արքեւաութ պատճառներ, վորպիսիք են՝ շինքի բացակայութիւնը, միջոցների պակասութիւնը և այլն, վորոնց վերացու-մից է կախված նրա հետագա զարգացումը:

Պիոներների գյուղացեւական աշխատանքը.

Դյուղական պիոներկոլեկտիվների աշխատանքի առանձին ուղադրութիւնը պիտի դարձնել գյուղատն-տեսական ունակութիւններն ու գիտելիքները յերե-խաներին պատվաստելու վրա: Այդ նպատակով կազ-մակերպված են գյուղական տնտեսութեան առանձին տեսակետի (որինակ, մետաքսագործութեան, մեղվա-բուծութեան և այլն) ուսումնասիրութեան խմբակներ, վորոնց ղեկավարութեան համար հրավիրված են կուլ-տուրական ուժեր (որինակ, մանկավարժներ, ագրո-նոմներ): Կոլեկտիվների մեծ մասն ունի հողամասեր, վորոնց վրա աշխատանք է կատարում. սակայն այս-տեղ պետք է նշել այն հանգամանքը, վոր հաճախ կոլեկտիվների հողամասերը վոչնչով չեն տարբերվում սովորական հողամասերից: Այնտեղ որինակելի և ցու-ցադրական վոչինչ չկա: Այս յերեւոյթի վրա պետք է հարկ յեղած ուղադրութիւնը դարձնել:

Կոլեկտիվների հողամասերը պետք է լինեն ցու-ցադրական, վորպեսզի գյուղացիները կարողանան նրա վրա կատարվող աշխատանքից բան սովորել:

Կան դեպքեր (չնայելով վոչ—մասսայական), յերբ մեր կոլեկտիվները պարապում են հավաքուծու-թյամբ, ունին փորձնական փեթակներ և այլն: Պիո-ներները լավագոյն աշխատակիցներն են հանդիսա-նում գյուղատնտեսական փոխառութեան պարտատոմ-սերի տարածման գործում: Բացի ընդհանուր ագիտա-ցիայից, նրանք նույնիսկ իրենք անմիջապես տարա-ծում են պարտատոմսեր: Որինակ, Ռաճա-Ղեխումի կոլեկտիվներից մեկը գնել է 90 ուրբլու պարտատոմս: Աշխատանքի այս բնագավառում մեզ մոտ պակասում են կուլտուրական ուժեր և համապատասխան գրակա-նութիւն:

Պիոներաշխատանքը դպրոցում.

Պիոներկազմակերպութեան գործունեյութեան գըլ-խավոր ասպարեզներից մեկը դպրոցն է: Դպրոցական աշխատանքի բարելավումը, նրա ղեկավարութիւնն ու գործնական ոգնութիւն ցույց տալը,—ասիւ թե ինչ բան խորհրդածութեան նյութ պիտի դարձնի յու-րաքանչյուր պիոներաշխատավոր:

1928/29 ուս. տարում պիոներական կոլեկտիվների ու ֆորպոստների թիվը զգալի կերպով աճել է: Նրանց թվական աճի հետ միասին բարելավվել է նաև նրանց աշխատանքի բովանդակութիւնը:

Դպրոցական աշխատանքում պետք է մատնանշել նվաճումները:

1) Դպրոցական կոլեկտիվների ու ֆորպոստների ցանցի ընդարձակումը:

2) Ֆորպոստների ու կոլեկտիվների աշխատանքի պլանային ու բովանդակալի լինելը (կոնկրետ աշխատանքներ՝ չոր ու ցամաք ժողովների ու ինֆորմացիաների փոխարեն):

3) Մանկավարժական կազմի գլխավոր մասի մոտեցումը պիոներկազմակերպությանը և նրա վորոշ մասին կազմակերպության գործնական աշխատանքի մեջ մասնակից դարձնելը:

4) Պիոներկազմակերպության հեղինակավորությունն աճը անկազմակերպ աշակերտություն մեջ և պիոներների կողմից սկսած առանձին նախաձեռնությունները կյանքի մեջ անցկացնելը (ակումբային որ, կարճատև հանգուտի կազմակերպումը, տաք նախաճաշիկ և այլն):

5) Դպրոցների հասարակական—քաղաքական մակարդակի բարձրացումը և պիոներկազմակերպության գոհացուցիչ ձեռներեցությունը:

Պետք է մատնանշել նաև այդ աշխատանքի հետևյալ թերությունները.

1) Ֆորպոստների ղեկավարների թույլ կազմը և նրանց հաճախակի փոփոխությունը:

2) Պիոներ կազմակերպությունից դուրս գտնվող դպրոցական գույքի կորստյան դեպքերը (մանավանդ գյուղերում):

3) Հակախորհրդային յերևույթների դեպքերը աշակերտության մեջ (չնայելով վերջին ժամանակներս այդ յերևույթը չափազանց հազվադեպ է):

Պիոներներն ու բնակչությունը.

Թե քաղաքում և թե գյուղում բնակչությունը ծանոթ է յեղել պիոներկազմակերպության հետ: Յնթե

բնակչությունը նրա մասին վորեք գաղափար է ունեցել, ապա այդ յեղել է միայն ցույցերի և փողի ու թմբուկի շնորհիվ: Կոլեկտիվներն աշխատել են փակված: Բնակչությունը չի տեսել նրանց աշխատանքի արդյունքը: Աշխատանքի նոր սիստեմը մոտեցրել է պիոներկազմակերպությունը աշխատավոր բնակչությանը: Յնթե դուք գյուղում գիմեք գյուղացուն և հարց տաք, արդյոք նա վորեք բան գիտե պիոներկոլեկտիվի մասին, նա անպայման կպատասխանի. «Ինչպե՞ս է, մի քիչ առաջ նրանք այս ինչ այլի կնոջ դաշտը մշակեցին» կամ «հրեն, պիոներները վերանորոգեցին այն ճանապարհը»: Բնակչությունն աստիճանաբար, պիոներների գործնական աշխատանքի հիման վրա, ծանոթանում է պիոներկազմակերպության հետ և մոտենում է նրան: Նշանակալից և ուշադրություն արժանի յե այստեղ այն հանգամանքը, վոր նույնիսկ միևնույն գյուղում բոլորն էլ հավասար աչքով չեն նայում պիոներների վրա. չքավորներն ու բաղրակները գոհ են նրանցից, իսկ կուլակներին նրանք դուր չեն գալիս: Այս բանը վկայում է, վոր պիոներկազմակերպության վորդեգրած գիծը ճիշտ է:

Նման յերևույթ նկատվում է նաև քաղաքում:

Ռադիոֆիկացիայի բնագավառում կատարվող աշխատանքները, ծնողական յերեկույթները, ժողովները մոտեցնում են իրար ծնողներին ու պիոներկազմակերպությունը:

Պիոներներն արդյոք վորեք է բան կատարում են կենցաղային հարցերում: Կատարում և կատարում են բավական շատ: Թիֆլիսի կոլեկտիվներից մեկի վա-

րած կամպանիայի հետևանքով հինգ ծնող թողեցին ծխելը: Պիոներների մասսայական արշավներ կատարվեցին կենցաղային այլանդակ յերևույթների դեմ (հարբեցողության, չադրայի, ծխելու և այլն):

Պիոներական կերպուրյունն ու անկազմակերպ յերես խաները.

Այն փաստը, վոր պիոներկազմակերպությունն աճում է արագ տեմպով (ինչպես այդ կտեսնենք ներքևում), վկայում է, վոր անկազմակերպ յերեսաների մեջ աշխատանքը տարվում է գոհացուցիչ կերպով: Վոչ մի կամպանիա, վոչ մի տոն չի կատարվում առանց նրանց մասնակցության: Անկազմակերպ յերեսաների ձգտմանը դեպի պիոներ կազմակերպություն՝ զարկ է տալիս պիոներկազմակերպության հեղինակավորությունն աճը դպրոցներում և պիոներկոլեկտիվների գործնական աշխատանքի բարելավումը:

Պիոներների տեղերում կատարած արշավները մեզ միանգամայն համոզեցին այդ բանում. Արշավներն երում մեծ մասամբ մասնակցել է անկազմակերպ յերեսաների մինչև 20 տոկոսը (տոկոսը վերցված է, նկատի առնելով մի շարք գավառներ):

Վորպես թերություն այս աշխատանքում, պետք է նշել այն հանգամանքը, վոր անկազմակերպ յերեսաները բավարար չափով չեն ներգրավվել պիոներկոլեկտիվների ամենօրյա աշխատանքի մեջ (խմբակների աշխատանքում, հասարակոգուտ աշխատանքի մեջ և այլն): Բացի դրանից, թույլ աշխատանք է տարվում գյուղի բատրակների և քաղաքի արհեստավոր աշակերտության աշխատանքի պաշտպանություն բնագավառում:

Պիոներների Ֆիզիկական դաստիարակությունը.

Պիոներկազմակերպության մեջ ֆիզիքական դաստիարակչական աշխատանքի վրա առանձին ուշադրություն է դարձվում ամառ ժամանակ, վորովհետև ձմեռը շենքի և միջոցների բացակայության պատճառով թույլ աշխատանք է կատարվում: Ֆիզիքական դաստիարակչական աշխատանքն ամառն արտահայտվում է թուլցիկ եքսկուրսիաների, ամառային հրապարակների և լազերների կազմակերպությամբ:

Հաշվետու վերջին ժամանակաշրջանում առանձնապես մասսայական բնույթ ստացան հրապարակների ու լազերների կազմակերպության աշխատանքները, վորը չափազանց ցանկալի յե: Հրապարակների քանակի մասին տեղեկություններ չունենք, իսկ 1929 թ. լազերները պիտի տարվեն մինչև հինգ հազար յերեսա, մինչդեռ անցյալ տարի լազերներում մասնակցող յերեսաների թիվը հազարից չեք անցնում: Միաժամանակ պետք է ընդգծել նաև այն հանգամանքը, վոր լազերները կազմակերպել են գրեթե բոլորն էլ գավառները (վորը պիտի վերագրել աշխատանքը ճիշտ ժամանակին սկսելուն):

Ֆիզիքական դաստիարակության գործում նկատված զլխավոր թերությունները հետևյալներն են. դեկավարների թույլ նախապատրաստությունը, շենքերի բացակայությունը, միջոցների սղությունը և թույլ ոգնությունը հասարակական կազմակերպությունների կողմից:

Պիոներների ռազմականացումը.

Պիոներների ռազմականացումը իր անմիջական նպատակից բացի (ռազմականացում), մեծ աժխուժու-

Թյուն մտցրեց ընդհանրապես աշխատարժի մեջ: Կազմակերպված են մանկական ռազմա-հրաձգային խմբակներ, առաջին ողնություն ցույց տվող խմբակներ, տեղագրության, Մորզերի այբուբենի ուսուցման խմբակներ և այլ խմբակներ (Թիֆլիսում, Բուխարայում, Բաթումում և այլն): Կազմակերպվում են ռազմական մասնաշաղկան խաղեր ու արշավներ, կապ և հաստատված Կարմիր Բանակի զորամասերի հետ և այլն:

Ամենազվազանը պակասությունն այս ասպարեզում հանդիսանում է այն, վոր մատնանշված նվաճումները վերաբերում են միմիայն քաղաքներին: Իսկ գյուղում այս աշխատանքը թույլ է և Ոսո-Ալիաքիմն այս աշխատանքում մեզ չափազանց աննշան աջակցություն է ցույց և տալիս:

Միջազգային դաստիարակություն.

Ներկայումս միջազգային դաստիարակության խնդրին մեր կուսակցության կողմից բացառիկ ուշադրություն է դարձվում, մանավանդ մատաղ սերնդի մեջ: Ինչո՞ւ այդ հարցը ներկայիս առաջին կարգում գտնվում: Նախ, նրա համար, վոր միջազգային դաստիարակությունը կոմունիստական դաստիարակության հիմքն է կազմում, և յերկրորդ, նրա համար, վոր մեր յերկրի հզորության ընդհանուր ամրապնդումը գաղազացրել է մեր դասակարգային թշնամիներին, վորոնք ամեն կերպ սոցիալիստական շինարարության դեմ են գործում, նրանց դեկավարում են հակահեղափոխական կուսակցությունների բեկորները, վորոնք ֆիզիքապես ու գաղափարապես ջարդ ու փշուր են յեղել մեզ մոտ: Պարզ է, վոր բանվոր դասակարգի այս ամենադաժան

թշնամիները իրենց պայքարի ծրագրից չեն հանում մատաղ սերնդի սրտին յեղող լողուններ: Այդ իսկ պատճառով, մենք հաճախ տեսնում ենք նրանց կողմից հարձակումներ, զգեստավորված ազգայնական շովինիզմի պատմունճանով: Այս յերևույթը մանավանդ նկատվում է դպրոցում, վորտեղ այդ դասակարգերի նույնիսկ յերեսաները հաճախ աշխատում են մանր-բուրժուական քայքայում մտցել յերեսաների առողջ մասսայի մեջ: Այս բոլորին մեր կազմակերպությունը պետք է պատասխանի առողջ միջազգայնականությամբ: Աշխատանքը միջազգային դաստիարակության բնագավառում տարվում է մեզ մոտ կապ հաստատելու միջոցով հարևան հանրապետությունների և ոտար պետությունների կազմակերպությունների հետ: Յուրաքանչյուր կոլեկտիվ կապ է պահպանում մյուս հանրապետությունների յերկու-յերեք կոլեկտիվների հետ: Ուղարկվում են թղթակցություններ, կատարվում են փորձերի փոխանակություն և այլն: Բացի դրանից, զրական կապ են պահպանում ոտար կազմակերպությունների հետ, սակայն այդ կանչը համեմատաբար թույլ է: Զանազան ազգությունների պիոներները կոլեկտիվների փոխադարձ այցելություններ են կատարվում, կազմակերպվում են կապի—մերձեցման յերեկոներ. Որինակ, Լազոդեխ քաղաքում (Կախեթի գավառ) գոյություն ունեն վրացական, ռուսաու հայկական կոլեկտիվներ: Բոլոր յերեք կոլեկտիվներն ել սերտորեն կապված են իրար հետ: Յիսինվալի քաղաքում (Հարավ—Ոսեթիա) գոյություն ունեն վրացական, ռուսական, ռուսական և հրեական կոլեկտիվներ: Այնտեղ ևս կոլեկտիվները փոխադարձաբար

այցելում են արշավներին, կապ են հաստատել իրար հետ և այլն: Նոյն բանն է Գուգարիի գավառում և այլ տեղերում:

Յերեսաների մեջ կազմակերպվել է միջազգային կոպեկի հանգանակություն: Աղետյալներին ոգնութիւն ցույց տալու գործում պիտոներները միշտ յեղել են առաջին շարքերում, որինակ Լենինականի յերկրաշարժի ժամանակ, Չինաստանի ղեպքերը, անգլիական հանքագործների յերեսաները և այլն:

ԱՇխատանքի հոկտեմբերիկնի միջ.

Հոկտեմբերիկներին հետ տարվող աշխատանքի ձեւերը դեռ վերջնականապես վորոշված չեն, դրանով է գլխավորապես բացատրվում աշխատանքի թուլութիւնն այս բնագավառում: Բացի դրանից, մինչև այժմ նկատվել են աշխատանքի անկանոն բաշխման, հոկտեմբերիկների կազմակերպութիւնն կանոնադրութիւնն խախտման դեպքեր: Թույլ կերպով են կապված այս աշխատանքի հետ կուլտուրական ուժերը:

Այդ ասպարիզում նվաճում պիտի համարել խմբերի կազմակերպումը թե քաղաքում և թե գյուղում (բացի առանձին դեպքերից) և նրանց ստորաբաժանում աստղերի, խմբերի ղեկավարների կազմի բարելավումը (միայն սակավ դեպքերում կարելի չէ հանդիպել վոչ-կոմիյետ կամ մանկահասակ ղեկավարների), կազմակերպութիւնն մեջ բավական քանակութիւնը յերեսաների կողմից հայտարարված մասսայական ձգտումը դեպի կազմակերպութիւնը և այլն:

Ղեկավարութիւնն յնալ աջակցութիւն կուսակցական, կոմյունիստական յնալ հասարակական այլ կազմակերպութիւնների կողմից.

Կուսակցութիւնն ղեկավարութիւնը պիտոներ կազմակերպութիւնն վրա չափազանց թույլ է:

Մանավանդ այդ նկատելի չէ գյուղում: Հաճախակի յեն դեպքերը, յերբ գյուղում կա կուս-բջիջ և նա վոչ մի տեղեկութիւնն չունի նոյն գյուղում գոյութիւնն ունեցող պիտոներ — կոլեկտիվի մասին:

Համեմատաբար ավելի լավ պայմանների մեջ է դտնվում կոմերիտմիութիւնն կողմից ցույց տրվող ղեկավարութիւնը, սակայն ցանկալի չէ, վոր նա ևս ավելի լավ լինի: Սակավ է պատահում, վոր բջիջի մեջ աշխատելիս լինի պիտոներական աշխատանքի սերողների խմբակ: Ընդհանրապես կոմյերիտմիութիւնն ալտիվը խուսափում է այդ աշխատանքից: Մինչև վերջին ժամանակներս մենք չկարողացանք մեր շարքերում փոխել վերաբերմունքը դեպի այդ աշխատանքը: Կոմյերիտմիութիւնն բջիջներում չեն կարողացվում պիտոներ-կոլեկտիվների ղեկույցներ, և յնթե կարողացվում էլ են, ապա դա տեղի չէ ունենում մեծ մասամբ ի միջի այլոց. Գործնականապես այդ ղեկույցները վոչ մի արդիւնք չեն տալիս: Ինչ վերաբերում է ավելի բարդ կանգնած կուսակցական ու կոմյերիտական կազմակերպութիւններին, նրանց պատասխանատւութիւնն ու ղեկավարութիւնը վերջին ժամանակներս ավելի լավացել է:

Նոյն գրութիւնն մեջ է նաև այլ կազմակերպութիւնների (պրոֆմիութիւններ, կին բաժիններ և այլն) կողմից յեղած ղեկավարութիւնը: Այդպիսի

դեպքեր շատ կան: Այդ տեսակետից բնորոշ է Սոնիի գործկումը (Քուլթայիսի դավ.) վարմունքը: Վերջինից պիոներների վերջին արշավի ժամանակ խնդրեցին փողավոր յերաժշտախումբ: Գործկումը մերժեց, պատճառաբանելով թե յերաժշտախումբը «հոգեհանգստի» պիտի գնա:

Կոլեկտիվների ղեկավարները և նրանց նախապատասխանությունը.

Կոլեկտիվների ղեկավարների կազմը համեմատաբար բարելավվել է թե սոցիալական տեսակետից, և թե վորակի բարձրացման տեսակետից: Ըստ վերջերս հավաքած տվյալների, ղեկավարների ընդհանուր թվից (1339 հոգի) բանվորները կազմում են $10,30\%$, գյուղացիները՝ $54,70\%$, բատրակները $2,20\%$: Այս թվերն ըստինքյան գոհացուցիչ են, սակայն համեմատած անցյալ տարիների հետ, սրանք մեծ նվաճում են համարվում:

Վորակի բարձրացումը նպաստում են ամեն տարի կազմակերպվող նախաշատրաստական և վերապարաստական դասընթացներն ու սեմինարները, ինչպես և ղեկավարների սակավ փոփոխությունը (մինչին հաշվով ղեկավարը մնում է կոլեկտիվում 10 ամսից մինչև 1 տարի):

Այդ բանին նպաստեց նաև Կենտկոմի կողմից հրատարակած «Ղեկավարի գրադարանը». (1926 թվին ձեռնարկ է հրատարակվել վրացերեն լեզվով. «Աշխատանքն ըստ նոր սխեմի», «Պիոներական լագեր», «Աշխատանքի դպրոցում», «Ինչ է աշխատանքի նոր սխեմը» և «Աշխատանքը հոկտեմբերիկների մեջ»):

Այդ բանը հնարավորություն տվեց մեր ղեկավարներին յուրացնել հասկանալի լեզվով պիոներ աշխատանքի գլխավոր հարցերը:

Այդ աշխատանքի մեջ նկատված թերություններն ու պետք է հիշել այն դեպքերը, յերբ բլիշները, վորպես ղեկավարների, առանձնացրել են պասսիվ ընկերների: Ղեկավարների թույլ աշխատանքը ինքնագարգացման գործում, կուլտուրական ուժերի թույլ ներգրավումը ղեկավարներին աջակցելու գործում և բանվորների ու բատրակների մասնակցություն ցածր տոկոսը:

Կազմակերպության ածի հարցեր:

Պիոներ կազմակերպությունն աճում է թե քանակով և թե վորակով: Ներկայումս նրա շարքերում համախմբված է 97.426 յերեխա: Իսկ ինչպես, է կազմակերպության աճման տեմպը: 1928 թ. ապրիլ 1-ին գոյություն ուներ 1.326 կոլեկտիվ: Նույն տարվա հոկտեմբեր 1-ին այդ թիվն աճեց մինչև 1.395-ի: Հինգ ամսվա ընթացքում կազմակերպությունը մեծացավ 69 կոլեկտիվով: Առ 1-ն ապրիլի պիոներների թիվը (առանց հոկտեմբերիկների) 60,346 եր, իսկ հոկտեմբերին՝ 68.581:

Տեղի ունի՞ արդյոք վորակական աճ:

Ընդհանուր քանակից տղաները կազմում են $66,20\%$, աղջիկները՝ $33,80\%$: Բանվորների յերեխաները կազմում են $12,80\%$, բատրակների յերեխաները՝ $4,90\%$, գյուղացի յերեխաները՝ $46,0\%$: Վրացիները կազմում են $64,50\%$, արևազները՝ $2,50\%$, աջարցիները՝ $2,80\%$, հայեր — 11,4, ոսեր — 6,0, ռուսներ — 5,2, թուրքեր — 3,1, այլ — 4,5.

Լստինքյան հասկանալի յե, վոր այն թվերը պետք ե մեծացվեն (մանավանդ բանվորների յերեխաների տոկոսը), և համեմատած անցյալ տարիների հետ սրանք լուրջ նվաճումներ են:

Ծանոթություն. Վերոհիշյալ յեղրակացությունն աճի մասին այնքան ել ճիշտ չծ, վորովհետև համեմատությունն առաջ ե բերված ըստ 1926 թվի տվյալների, Վերջին ժամանակների թվերը վկայում են մեծ աճի մասին, սակայն վերջին ժամանակաշրջանի թվերի հետ համեմատություն չարինք այն պատճառով, վոր մի քանի տեղերից նյութեր դեռ չեն ստացվել: Խնդրագրության համար առաջ կբերենք յերկու ավելի խոշոր կազմակերպությունների տվյալները: 1828 թվին Գուլթայիսի գավառի պիոներների թիվը 6.479 եր: Ըստ վերջին տեղեկությունների այդ թիվը արդեն հասել ե 9.764-ի:

Ըստ 1928 թվի տվյալների Աջարիստանում յեղել ե 4.087 պիոներ, իսկ ըստ վերջին տեղեկությունների՝ 4.560: Բանվորների յերեխաներ յեղել են 320/0, իսկ այժմ՝ 35,40/0:

Գուլթայիսի գավառում ղեկավարների կազմում բոլորովին բանվորներ չեն յեղել, իսկ այժմ նրանք կազմում են 15,60/0:

Աջարիստանում յեղել ե 5,80/0, իսկ այժմ՝ 13,90/0:

Մոտավորապես այսպիսի պատկեր ունի աստիճանական աճումը Վրաստանի բոլոր կազմակերպություններում:

Յեղրակացություն:

Վերև առաջ բերած վերլուծությունը չնայելով կազմված ե հապճեպ կերպով և բավական աղքատիկ

ու կարճ ե, բայց և այնպես նա կարող ե դադարաբեր տալ մեր կազմակերպության դրուժյան մասին: Նույն իսկ այս կարճ իմֆորմացիայում մենք աշխատեցինք խոսել ավելի շատ թերությունների, քան նվաճումների մասին: Հենց ՀԼԿՅԵՄ բնորոշ այդ գիծն ե, վոր մեզ ոգնեց հաղթահարել, ՀԼԿՅԵՄ Համամիութենական 8-երորդ և Անդրկովկասյան ու համավրացական 4-րդ համագումարներից հետո, մեր ճամբի վրա գտնված խոչընդոտները: Այդ համագումարները մեզ տվին այն գլխավոր գիծը, վորի անշեղ իրագործման հետևանքով մենք արդեն ունենք բավական աշխուժություն Վրաստանի պատանի պիոներների կազմակերպության գործունեության մեջ:

Յեղրափակման մասում մենք արդեն կանգ չենք առնի առանձին թերությունների վրա. նշենք միայն, վոր նրանք մեզ համար միանգամայն պարզ են, մենք դեպի նրանց արթուն վերաբերմունք ենք ցույց տալիս, և դա յերաշիք ե այն բանի, վոր նրանք կվերացվեն մոտիկ ապագայում: Դրա համար անհրաժեշտ ե շարունակել Կենտկոմի գիծն ու ղեկավարության տեմպը, վորը համեմատած անցյալ տարիների հետ՝ բավական ուժեղացել ե (մի տարվա ընթացքում հետադուրության ե յենթարկվել Վրաստանի ամբողջ պիոներ կազմակերպությունը և յերկարատև աշխատանք ե տարված հինգ գավառներում): Մեր ապագա աշխատաբը պետք ե իմնվի գոյություն ունեցող նվաճումների ամրապնդման վրա: Անհրաժեշտ ե բարձրացնել պիոներ կազմակերպության ղեկավարությունն ու աջակցությունը կուսակցական ու խորհրդային որդանների և հասարակական կազմակերպությունների

կողմից: Ինքը, պատանի պիոներները կազմակերպու-
թյունները եւ ավելի պիտի ընդլայնի իր հասարակա-
կական-քաղաքական գործունեութեան շրջանը, վորի
հետ մենք պետք է շարունակ կապակցենք մատաղ
սերնդի կոմունիստական դաստիարակութեան հարցե-
րը: Աշխատանքի նոր սիւստեմի լայն ծավալման մի-
ջոցով մենք արմատապէս պետք է վերափոխենք կո-
լեկտիվների աշխատանքի բովանդակութիւնը: Հին-
վելով ՀԼԿՅԵՄ համագումարների համապատասխան
վորողումների վրա, մենք և վնչ մի բոլոր չպետք է
դադարեցնենք մեր հոգացողութիւնն այն մասին,
վորպէս զի յուրաքանչյուր բջիջի մեջ աճի պատաս-
խանատւութիւնը պիտի կազմակերպութեան աշխա-
տանքի հաւար (ինչպէս մենք այդ բանին հասել ենք
գրեթէ բոլոր ղեկավար որդաններում):

Մենք պետք է այնպէս անենք, վոր ամբողջ մա-
նուկ բնակչութիւնը համախմբվի պիոներ կազմակեր-
պութեան շուրջը, հարկադրենք նրանց ակտիվ մաս-
նակցութիւն ցույց տալ իրենց փոքրիկ ձեռներով մեր
խորհրդային շինարարութեան յուրասանչյուր պրո-
ցեսում, վորը, կրկնում ենք, պետք է սերտորեն կապ-
ված լինի կոմունիստական դաստիարակութեան սիս-
տեմի հետ: Այդ բոլորից հետո միայն մենք կկարո-
ղանանք հաղթահարել բոլոր խոչընդոտները և կկա-
րողանանք ավելի ամրապնդել Հոկտեմբերյան Հեղա-
փոխութեան սերնդի Լենինյան դաստիարակութեան
գործը:

ՄՐՑԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

(Եսկիզից մի հատված)

Ամառն անցավ:

Բանվորներն ու գյուղացիներ արձակուրդից վե-
րադարձան:

Յերիտասարդութիւնը դիմեց դեպի ուսումնարան-
ներ:

Փոքրիկ սենյակի անկյուններից մեկում պիոներ-
ները շախմատ են խաղում, մյուսում ֆուտբոլի դըն-
դալն ուղցնում:

Կոտիկը ցանկանալով կրօնատի մուրճը շինել,
հաղիվ յերկու-յերեք կացնի հարված եր լիքեցրել,
յերը ամեն կողմից բողբոջի ձայներ լսեց...

— Բան ես ուզում շինեա, շինիր բաւում, ի՞նչ ես
կացնի ձայնով խլացնում մեզ...

Կոտիկը բաւ դուրս յեկավ:

Պատուհանի մոտ նստեցին հինգ փոքրիկ յերեւա
է զրույց են անում Սերյոժայի և Վանիայի մրցակ-
ցութեան մասին:

Փոքրիկ Տանիան է միայն, վոր չի կարողանում
վորէ և խմբին միանալ: Նա այս խմբից այն խումբն է
անցնում, իսկ սրա համար ընկերներից շարունակ հան-
դիմանութիւն է ստանում:

— Ի՞նչ ես խելագարի պէս այս ու այն կողմն
ընկնում, մի տեղ չես նստում:

Ձանձրացնում էս մարդուն քո այդ սովորությամբ:

* *

Սերյոժայի կարծիքով պետք է վոր մրցության տարված լինի ինքը: Վանիան ահագին բան է արել. կոեկցիայի համար շատ հավագյուտ սաղափ, ծովային գունավոր քարեր, խեցիներ ճարել: Բացի այդ, հրաշալի յեն նրա նկարները, գեղեցիկ է կալը կոզակների ստանիցայում (գյուղ), հետաքրքիր է Նասենտուկի «Մուժիլնիկ» կայարանը, յերեխաներն ուղղակի հիացած են նրա կազեպի արձանով, հրաշալի յե նաև նրա մեծ սովարաթղթի վրա կատարած աշխատանքը: Սա բաժանված է յերկու մասի և «Առաջ ու ախոր» անունն է կրում:

Այլից. գեղեցիկ մի այգում հարուստ, յերկհարկանի ամարանոցային տուն է շինված: Տունը համարյա թե դատարկ է, միայն այգու մի անկյունում ծեր, տխուր գուլգ է նստել: Յերևում է վաճառականներից պետք է լինեն: Սրանց մեջտեղը, աթոռի վրա խոշոր մի դոգ (շան տեսակը) է նստել և տխուր դիտում, թե ինչպես իրեն տերերը ծուլ-ծուլ, կարծես չուզելով, զորով սուրճ են խմում:

Ձախ կողմում. նույն այգին և նույն տունը:

Բայց բակը լի յե յերեխաներով. սրանք խաղում են, աղմկում, ծիծաղում: Պատուհանից դուրս են նայում հաճախ յեկած բանվորները, գյուղացիներն ու ծառայողները:

«Այո, Վանիան ինձնից լավ է նկարում... Միթե կարելի յե համեմատել նրա նկարների հետ ձարախոտը, ինչքան էլ նա խոշոր լինի, կամ սև տուրակը և

իմա անշնորհ կերպով խզմզած ծերուկ պապը... բայց չէ՞ վոր մենք խրճիթ ենք շինել, ինչվոր հուլիսի կայծն էր յերբեմն փայլում Սերյոժայի մտքում—չէ՞ վոր նա ակումբի յեր նմանվում...»

— Իսկ սա ի՞նչ բան է, հարցրեց գլխավոր դատավորը՝ մանուկներից ամենամեծը—Պետիան, ցույց տալով բերանները բաց յերեխաններով շրջապատված ծերունու նկարը:

— Սա պապն է... Մի ժամանակ նա լավ յերգիչ է յեղել... գյուղում մանուկներին յերգեր է սովորեցնելիս յեղել: Յես խնդրեցի նրան, և նա ամեն որ յերգեր էր սովորեցնում մեզ, նախ բակում, իսկ վերջը նաև խրճիթում, բացատրեց Սերյոժան:

— Ի՞նչ խրճիթում:

— Մենք, գյուղի յերեխաներս շինել էյինք պապի շտեմարանի տակ:

— Հետո, հետո, հետաքրքրվեց դեկավարը:

— Յերկու անգամ յերեկույթ կազմակերպեցինք... ամբողջ գյուղը ներկա յեր մեր յերեկույթին, բայց պետք է ասած՝ գյուղը շատ փոքր էր, ընդամենը 11 տնից բաղկացած:

— Ինչո՞ւ մինչև այսօր չեյիր պատմում մեզ...

Բայց կաց, կաց, սա քո մասին հո չէր գրված լրագրում, ասաց նախագահը և մոռավ հարեան սենյակը...

Յերեխաները հետաքրքրությամբ սպասում էյին նախագահի վերադարձին:

— Մի պարզ ասա, թե ի՞նչ էս արել գյուղում.

— Պապի շտեմարանի ներքին մասը վո՞չ այլ ինչ էր, յեթե վո՞չ մի մարդ, վորտեղ ձմեռ ժամանակ խոտ

ու դարձան են պահում, իսկ ամառը բոլորովին դա-
տարկ է մնում: Մենք այդ մարագը մաքրեցինք, պա-
տերը զարգարեցինք լրագրներից կտրտած նկարներիով,
անկյունում կախեցինք մեր դրոշակն ու թմբակը, մի
քիչ ել գրքեր ձարեցինք... Պապը մեզ հենց այդտեղ
եր յերգեր սովորեցնում... մի յերկու անգամ յերե-
կույթ կաղմակերպեցինք... Ներկա էին և հասակա-
վորները... այդ նույն մարագում մենք հավաքվում
էինք, խաղում...

— Գյուղացիներ առհասարակ շատ լավ խաղեր
ունեն, վրա բերեց յերեխաներից մեկը.

— Ի՞նչ խաղեր.

— Ուրիշակ ջիրիթ, ձիարշավ, նետ արձակել և
այլն.

Մտավ ղեկավարը լրագիր ձեռքին:

— Ահա թե ինչ է գրում ճանապարհորդներից
մեկը, սկսեց նա.

«Բարալեթ կոչված փոքրիկ գյուղն յեկավ մի
պիոներ. նա ժողովեց իր հասակակից տղաներին և
աղջիկներին: Նրանք ցամաքեցրին բակի մոտ գտնվող
ճահճը, կարգի ձգեցին գյուղի փողոցները, մաքրեցին
գյուղացիների բակերը, հիմնեցին մանկական ակումբը:

Առաջ այստեղ ինչպես յերևում է կիր ու ածուխ
այրելու վառարաններ են յեղել: Վոչվոքի մոքով չեք
անցել լցնել այդ փոսերը, վորոնք մոծակի, գորտերի
և միջատների բուռն էյին դարձել: Գյուղացիներն ու
գլխավորապես յերեխաները հատուկ սիրով և շնորհա-
կալությամբ են հիշում այդ պիոներին: Տարաբախտա-
բար յես չկարողացա իմանալ այդ պիոներին անունը,
չկարողացա տեսնել նաև այն, ինչ վոր շինել էին յե-

րեխաները նրա ղեկավարությամբ, վորովհետև շատ
եյի շտապում, բայց իմ ուղեկիցս այս բոլորը պատ-
մել է ինձ»:

— Պատմիր մանրամասն, թե ինչ է արել, աղա-
ղակում էյին ընկերները:

— Ծերունին սկզբներում հակառակվում էր, ըս-
կսեց Սերյոժան շփոթված, կարծես չգիտենալով, թե
վորտեղից պետք է սկսեր ու ասում եր այն, ինչ վոր
հիշում եր, բայց վերջը, յերբ մենք նրան կեռաս քաղել
ոգնեցինք—համաձայնվեց... Ահա այդ ժամանակ մենք
մաքրեցինք նրա բակը ձարխոտից, շամբուկ և այլ
խոտերից... նա մեզ գուրգուրեց, փայփայեց, սալոր
տվեց:

Այնուհետև մի ուրիշ պառավ կնոջ բակը մաքրե-
ցինք. բակը լի յեր աղբով և խոտով: Յերկու տարի
առաջ մեռել եր նրա վորդին ու նրան միակ ոգնական
եր մնացել ինձ հասակակից թոռը: Վերանորոգեցինք
նաև նրա քանդված խրճիթը: Ինչքան շնորհակալ եր
խեղճը:

— Հետո, հետո.

Հետո այն, վոր ուրիշ կանայք ել խնդրեցին
կարգի ձգենք իրենց բակերը.

— Չե՞ վոր այդ շրջանում առհասարակ բակերը
շատ մաքուր էյին պահում միշտ, ինչպես պատահեց,
Սերյոժա, վոր այդպես կեղտոտ են պահում այժմ.

Սերյոժան մի փոքր կանգ առավ, մտածեց.

— Յերիտասարդությունը գնում է շրջակա քա-
ղաքներն ու հանքերն աշխատելու, տանը մնում են
միայն ծերերը և բան չեն կարողանում հասցնել:

— Հասկանալի յե, հասկանալի.

— Ճահիճը դուք ցամաքեցրիք.

— Վոչ, ասենք այո, ճահիճը ցամաքեցնելիս մեզ ոգնում եյին հասակավորները: Մենք միայն սկսող, հախածեռնողներ եյինք լինում.

— Ուրեմն դու այն պիտներն ես, վորի մասին կարգացինք այս բողոքի, կեցցես, գովեց նրան ղեկավարը, կեցցեն և գյուղի յերեխաները.

— Այո, նրանք հրաշալի մարդիկ են, ավելացրեց Սերյոժան.

— Պետք է մի բանով ոգնել նրանց, կապ հաստատել նրանց հետ, ավելացրեց Վանյան.

— Պետք է, պետք է լավեց ամեն կողմից.

— Մի բան ուղարկենք, այ որինակ գրքեր, վրա եյին տալիս մյուսները:

— Բայց չե՞ վոր նրանք գրել կարդալ չգիտեն: գյուղը փոքրիկ է, ինչպես յերևում է բոլորովին նոր, հետևապես դպրոց դեռ չեն ունենա, արդարացրեց Սերյոժան իր գեղջուկ բարեկամներին.

— Հապա ինչ ուղարկենք.

— Գիտեք, յերեխաները շատ վատ եյին հագնված, շորը ավել պետք է ուրախացնի նրանց, ասաց Սերյոժան.

— Թանգ կնստի.

— Իսկ քանի՞ յերեխա ունեն.

— Գյուղում 17-ից ավել յերեխա կար: Մեզ հետ միայն 11-եյին՝ 6 տղա 5 աղջիկ:

— Պետք է ուսուցիչ ուղարկել, խորհուրդ տվին մյուսները.

— Յեկեք այդ հարցը քննենք ժողովին և վորոշենք, թե ում պետք է դիմենք այդ հարցով: Ավելի

լավ կլինի, ժողովի վորոշումն ավելի ուշ է ունենալու:

— Եհե՞, Սերյոժա, կարծես բարկացած տոնով ասաց մեկը, բայց մյուսներն աղմուկ բարձրացրին և լռեցրին ընկերոջ...

Սերյոժայի, գրկեցին, բարձրացրին ձեռքերի վրա և սկեցին ճոճել ողում:

Սերյոժան շփոթված չգիտեր ինչ աներ, իսկ ընկերները շարունակում եյին ձեռքերով ողում պահել նրան:

Այդ ժամանակ պիտներներից մեկը բարձր ձայնով աղաղակեց.

— Պատրաստ.

— Միշտ պատրաստ—լավեց Սերյոժայի ձայնը ու ձգվելով ողում, յերեխաների գլխերի վրա, պիտների պես ձեռք բարձրացրեց, վողջունեց ընկերներին:

ՊԻՈՆԵՐԱՐՇԱՎ

Հուզմունքից սիրտը կկուռ յե դառած,
 Զի հանգստանում կուպեյում փակված,
 Թրվում ե նա, ուզում ե թռչի,
 Թևարձակ հասնի յեռկիրն Իլիչի:
 Սուլում ե, հեռում շողեմեքենան,
 Սուրում ե արագ նա նետի նման:
 Յերկար—մեկ ձգված ռելսերի վրա:
 Գնացքի անիվներն մեր յերգից հուզվել,
 Իրենք ել իրենց տաղերն են հյուսել:
 Դեպի Մոսկվա յենք սավառնում, Մոսկվա,
 Դեպի անդրանիկ պիտներհավաք:
 Ամեն յերկրի ու ամեն ազգության
 Այնտեղ բազմաթիվ պիտներ ընկերներ
 Պայծառ աչքերը դեպ մեզ են հառել,
 Ինչպես միլիոն լուսատիտիկներ:
 Կամրացնենք կապը կուռ յեղբայրության,
 Փոխադարձ կապը պիտներ սերնդի,
 Թող լինի մաքուր մի հաշվիհարդար,
 Թող ապագայի ուղեցույց լինի:
 Ու շիրիմի մոտ ընկեր Լենինի
 Ծով գումարսակը պիտներական
 Ազնիվ խոսք կտա—վտանգի ժամին
 Լինել միշտ պատրաստ ու միշտ հաղթական:
 Վոդջույն քեզ, քեռի Ստալին—անսասան,

Յերդում ենք տալիս բոլորս միաձայն՝
 Կոմկուսի գծով քայլել դեպ առաջ,
 Նրա ուղիով գործել անհաճանջ:
 Ո՞ր, ինչ անսահման ուրախ ե այսոր—
 Ամեն ազգության մանկանց հետ մեկտեղ
 Կուռ յեղբայրության կապեր հաստատել:
 Հուզմունքից սիրտը կկուռ յե դառած,
 Զի հանգստանում կուպեյում փակված,
 Թրվում ե նա, ուզում ե թռչի,
 Դեպ մրցահրավեր—յերկիրն Իլիչի:
 Սուլում ե, հեռում շողեմեքենան,
 Սուրում ե արագ նա նետի նման:
 Գնացքի անիվներն մեր յերգից հուզվել
 Իրենք ել իրենց տաղերն են հյուսել:
 Դեպի Մոսկվա յենք սավառնում, Մոսկվա,
 Դեպի անդրանիկ պիտներհավաք:
 Ամեն յերկրի ու ամեն ազգության
 Այնտեղ բազմաթիվ պիտներ ընկերներ
 Պայծառ աչքերը դեպ մեզ են հառել,
 Ինչպես միլիոն լուսատիտիկներ:

ՄԻՇՏ ՊԱՏՐԱՍ

Մեր կողբելովը գտնվում ե տեկստիլ գործարանին կից:

Փորձիկ այգում ծառերի տերեւները անուշ խըշխշում են, իսկ քիչ հեռու՝ գործարանի ելեքտրոկայանն ե հետում:

Իմ և ընկերներիս ծնողներն աշխատում են գործարանում, իսկ մենք դեռ սովորում ենք ու խաղում:

Մեր կողբելովը գործարանի յենթաշեփ գյուղի պիոներներից մրցության հրավեր եր ստացել: Կոմստեսության պիոներ-կողբելովը, վորի հետ մենք կապ ենք հաստատել, շաբաթնորյակ եր կազմակերպել ու հնձել մեծ պատերազմի հնվալիդ Հայրո ամու արտը:

Մտածում եյինք, թե ինչով պատասխանենք գյուղի ընկերներին, ինչ անենք, վոր լավ լինի: Միաժամանակ շատ եյինք ուզում մասնակցել պիոներ-արշավին, տեսնել հսկա Ջագեսը, պողպատե Լենինին, վորոնց նկարներում շատ եյինք տեսել-իրականում վոչ, խոսել ընկեր պիոներների հետ, զրուցել, զվարճանալ:

Արշավի սկսվելուն՝ դեռ յերկար ժամանակ կար: Սպասում եյինք Քեռի Սարգսին: Քեռի Սարգիսը հին բանվոր ե, լավ ընկեր, լավ կուսակցական, լավ աշխատող, այդ հատկությունների համար չնրան առաջ

են քաշել, գործարանի վարիչ դարձրել: Նա գնացել եր Թիֆլիս գործարանի 5-ամյա պլանի հաստատմանը ներկա լինելու...

Մեր բախտից Քեռի Սարգիսը շուտ վերադարձավ: Կողբարը զրուցեց նրա հետ և ամեն ինչ պատրաստ եր: Մեր ուրախությանը չափ չկար: Գիտակցում եյինք, վոր ոգնելու յենք մեր հայրերին, ընդհանուր գործին:

Ընկեր Սարգսից վերցրինք հնգամյա պլանի բոլոր նյութերն ու սկսեցինք աշխատել:

Պիոներ Աղիզը նկարեց մի մեծ Լենին, վորը մատեն առաջ մեկնած, ցույց ե տալիս արդյունաբերության զարգացումը հինգ տարում, Վանոն դիագրամի գույնզգույն թղթերն եր կտրտում, Վազգենը ներկ պատրաստում ու քթի տակ մոմում, պիոներ Սեդիկի գրած վոտանավորները՝

Սրտումն աշխարհի Մոսկվայում,

Յեռուն, զնգուն,

Թնդուն թմբուկն ե թունդ թնդում:

Ծնողան ցնծում...

Պետյան ներկ եր քսում, Ասողիկը գրում եր, մի խոսքով բոլորս աշխատում եյինք ուրախ-ուրախ: Վորոշեցինք գնալ յերեկոյի, ուր քեռի Սարգիսը պիտի խոսեր:

Պատիչ Սուրիկին, վորի կարճ հասակի համար «Պատիկ» մականունն եյինք կպցրել՝ հանձնարարեցինք խոսելու. նա չեմուչում չարեց: Ամեն ինչ պատրաստ եր:

Յերրորդ որը աշխատանքներս վերջացրինք, խընամքով հավաքեցինք մակետները, դիագրամները, նկարները, տարանք ցուցադրեցինք գործարանի ակումբում:

Ինչքան լավ եր, ինչքան ուրախ եյինք...

Ջեկուցումի գիշերը բոլորս հավաքվել եյինք ա-
կումբ, ուշի ուշով հետևում եյինք, թե ինչ են ասում
մեր ծնողները:

Ժողով բացվեց: Ընկեր Սարգիսը խոսեց հնգամյա
պլանի մասին, բացատրեց նրա նշանակութունը,
մենք լսողություն դառնա՞ծ հետևում եյինք: Քեռի Սար-
գիսը մեզ չմոռացավ. նա վերջում շնորհակալություն
հայտնեց մեզ, ապա ցած իջավ ու համբուրեց պստիկ
Սուրիկին՝ վորը գոռում եր՝

— Կեցցե հնգամյա պլանը:

Յերբ ծափերից ու կանչերից զդրդացող դահլիճը
հանդարդվեց, Սուրիկը բեմ բարձրացավ ու ասաց:

— Ընկերներ, յես վողջունում եմ մեր հնգամյա
պլանը՝ պիտներների կողմից ու խոստանում, վոր մենք
պիտներներս... միշտ պատրաստ ենք... ոգնել... մեր
հայրերին ու մայրերին...

Ու ուրախ եյինք ու հպարտ, վոր ոգնում ենք
ծնողների ընդհանուր գործին, սևերես չեյինք մնում
գյուղի ընկերների առաջ:

Արշավի որերը մոտենում եյին, մենք միաձայն
վորոշեցինք ուղարկել Սուրիկին Թիֆլիս:

Սուրիկն այժմ Թիֆլիսումն է: Շուտով կվերադառ-
նա ու կպատմի մեզ՝ հսկա Զագեսի ու պողպատե Լե-
նինի մասին, վորը ձեռքն առաջ մեկնած, ցույց է տա-
լիս բոլորիս ուղին: Նա կպատմի պիտներ Իվանի, Ալիի,
Միխայիլի, Գրիշի, ու նրանց գործի նրանց աշխա-
տանքի մասին:

ԽԱՐՈՒՅԿԻ ՄՈՏ

Ամարային պարզկա գիշեր եր:

Պիտներական ճամբարը քուն եր մտել: Բազմա-
թիվ ցիր ու ցան յեղած աստղերի արանքից ժպտում
եր վռակելույս լուսինը:

Ճամբարի մոտը խարույկ եր վառվում: Խարույ-
կի ծուխը վոլորվելով բարձրանում ու մերվում եր յե-
րեկոյան գորշ խավարին: Խարույկի շուրջը բոլորել
եյին Միխակն ու Հովիկը: Նրանք գիշերային պահակ-
ներ եյին: Վորպեսզի գիշերն անցնի, նրանք պատմում
եյին իրենց կյանքից այս կամ այն դեպքը:

Միխակը վերջացրել եր, հերթը Հովիկինն եր:

«Մութ գիշեր եր, այսպես սկսեցնա իր պատմու-
թյունը, լուսինը վաղուց թագնվել եր լեռների թի-
կունքում: Ամբողջ գյուղը վաղուց արդեն քնել եր,
վոր մենք ժողովը վերջացրինք: Ընկերներս մոտիկ
եյին ապրում, իսկ յես հեռու: Մեն-մենակ բավական
ճանապարհ ունեյի գնալու:

Գյուղը քուն մտած, մրափում եր: Ձայն ծպտուն
չեր լսվում, միայն քամուց որովոր բարդիների տե-
րեններն եյին խշշալով աղմկում: Անցել եյի մեծ փո-
ղոցը, են ու ուղում եյի ծովել մյուսը, վոր մոտակա
տները մեկում ականջիս ձայների շուկներ հասնի:
Մթության մեջ հազիվ ջոկեցի Ծառուրանց տունը:

Ձայները այնտեղից ելին լսվում: Հետաքրքրություն-
նրա շարժվեց: Մոտեցա չթաճածկ պատուհանին: Վո-
չինչ չեր յերևում: Վերջը մի փոքրիկ արանք գտա:
Նոյեցի. տեսնեմ, թախտի վրա, գունավոր մինդարնե-
րին ծալապատիկ նստել էյին Ծառուրն ու Սարի-
բեգը: Ես յերկուսն ել կուլակներ եյին: Նրանցից մի
քայլ հեռու, սեղանի մի ափին նստել եր նախկին սու-
դիա՝ Արշակը, մյուս ափին ել՝ Տեր-Մարուքը:

— Պետք ա դրա գլխին ոյին խաղալ, մեկ ել
տեսար մեկ ել կազեթ գցեց, են վախտն արի ու ելը
ցեխից հանի, խոսեց Ծառուրը լիք թշերն ավելի ուռց-
նելով ու յերկար բեղերի ծայրերը վոլորելով:

— Ադա, Ալեքը հիշում չեք ինչ եր. փախքոտ
հոտաղ, ով եր նրան մարդ ասող: Իսկ հիմի ինչ գնաց
կարմիր բանակ, թաղա շորեր հագավ, գրաճանաչ դա-
ռավ... խոսեց Տեր-Մարուքը:

— Հա ե... եդ ասա ե... ճպճպացրեց աչքերը
նախկին սուդիա Արշակը:

Լեզուս կծեցի: Ալեքը մեր գեղխորհրդի նախա-
գահն եր: Ես վոր իմացա, վազեցի Ալեքի մոտ: Քնած
եր. արթնացրի: Ամեն ինչ պատմեցի: Նա ժպտաց,
համբուրեց ճակատս և ասաց, վոր հանգիստ գնամ
քնելու:

*
* *

Անցավ մի շաբաթ:

Ալեքն իրիկնապահին քաղաքի ճանապարհը բըռնեց:

Հենց եդ գրշեր, Ալեքի գնալուց հետո, Ծառուրանց
տան մոտով անցնելիս վոտքերի ձայն լսեցի: Յես կըծ-
կվեցի պատի տակ, աթարի դեզերի կողքին: Ծառու-
րանց դուռը ճռռաց. դուրս յեկան ինքը Ծառուրը մեկ ել
Սարիբեգը: Զորս կողմը մուծ խավար եր: Ինձ չտեսան,

— Ալեքը ճանապարհի կեսը կտրած կլինի: Շուտ
ձիյերը...

— Թող կտրի, ճամբի կեսին ել մենք իրեն կը-
կտրենք... արյունթաթախ գետին կփռենք... այ, են
վախտը թող ինձ կազեթ գցի, քմծածաղ տալով վեր-
ջացրեց իր խոսքը Ծառուրը:

— Հա ե... եդ ասա ե... դուսն արանքից լավեց
Արշակի նվաղ ձայնը:

Մի քիչ հետո, յերկու ձի առաջ վազեցին, իրենց
հետ տանելով Ծառուրին ու Սարիբեգին:

Յես թուա բջջի քարտուղարի մոտ: Հետո վազեցի
գեղխորհրդի գոմը ձիյերի հետևից: Մեր ձիյերը ճանա-
պարհ ընկան, իրենց հետևից բարձրացնելով գորշ փո-
շի: Մեր բախտից ամպերի արանքից լուսինն յերևաց:
Հինգ հոգի եյինք: Արագացրինք ձիյերի վազքը: Հա-
սանք տեղ: Ալեքին գետին զցած խեղդում էյին Ծա-
ռուրն ու Սարիբեկը: Մենք վրա հասանք: Սկսվեց
կռիվը: Մի հինգ բոպե հետո, յերկու չարագործները
կապկպված, գլուխները կախ քայլում էյին հետ—դեպի
գյուղ: Ձմռան մուծ գիշերից ավելի մռայլ էյին նրանց
գեմքերը:

Նրանց հետևից հանգիստ, համաչափ տոփյուննե-
րով մեր ձիյերն էյին առաջանում:

Յերկրորդ որը ամբողջ գյուղը հավաքվեց ակումբ:
Դատում էյին Ծառուրին, Սարիբեգին, նախկին սու-
դիա Արշակին ու Տեր-Մարուքին:

*
* *

Լուսինն արդեն մայր եր մտել, իսկ խարույքը
դեռ շարունակում եր ծխել, յերբ Հովիկը վերջացրեց
իր պատմությունը:

ՊԻՈՆԵՐԶԱՎԱՔ

Թմբուկներ զարկենք,
Պիոներն ե գալիս,
Դեպ լայն հրապարակ,
Դեպ պիոներհավաք:

Պիոներն ե գալիս
Շարքերով հպարտ՝
Փարված Լենինյան
Ուղիին անսլարտ:

Ես թնչ ե, ես թնչ,
Թնչ՝ մրցահրավիր,—
Ամեն կողեկտիվ
Իր ույժն ե բերել:

Աշխարհի ամեն
Ծայրից հեռակա
Թափոր են կազմել
Մոսկվայում հսկա:

Աշխույժ յերգերից
Փողոցն ե թնդում:

Արևն ե թառել
Նրանց մատաղ սրտերում:

Յեկեք, ջան, յեկեք,
Պիոներ ընկերներ,
Ձեր ժիր թևերով
Հաղթանակ բերեք:

Թմբուկներ զարկեք,
Փողեր փչեցեք,
Կարմիր դրոշի տակ,
Յեղեք միշտ պատրաստ:

ՎՐԱՍՏԱՆԻ ԼՈՒՍԺՈՂԿՈՄԱՏԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ
ԾՐԱԳԻՐԸ ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍՅԱՆ ՊԻՈՆԵՐ ՀԱՎԱՔԸ
ԿՍԶՄԱԿԵՐՊԵԼՈՒ ԳՈՐԾՈՒՄ:

1. Հրատարակել «Առաջին պիոներհավաք» բրոշյուրը հետևյալ չորս լեզուներով՝ վրացերեն—10.000 օրինակ, ռաբրեն և թուրքերեն 2.000—ական և հայերեն 3000: Գրքուկը պետք է հատկապես բաժիններն ունենա. I.—Պիոներական հավաքի նշանակությունը (սոց. դաստիարակություն, ինտերնաց. դաստիարակություն և այլն). II.—Պատանի պիոներների Անդրկովկասյան կազմակերպության կացություն: III.—Պիոներ կազմակերպության դրությունը (աշխատանքային դաստիարակությունը դպրոցներում, ագրոնոմիզացիա, տեխնիքական դաստիարակություն, պիոներների մասնակցություն սոց. շինարարության մեջ, պիոներների ազդեցությունը անկազմակերպ յերեխաների վրա, խորհրդային հասարակության մասնակցությունը պիոներների աշխատանքին, աշխատանքի վորակը, բովանդակությունն ու քանակը): IV.—Պիոներաշխատանքի զարգացման հեռանկարներին ու Լուսժողովրդի մեջ առած միջոցները. V.—Գեղարվեստական գրականությունը:

2. Պիոներհավաքի նշանակությունն ու Լուսժողովրդի մասնակցությունն այդ գործում (բոլոր լրագրներում):

3. Զեկուցում պիոներական կոնֆերանսին (բովանդակությունը նույնն է ինչպիսի գրքուկները)

4. Զարդարա Լուսժողովրդի շենքի ճակատը, (գործարանների կազմակերպության ֆոնի վրա պետք է արտահայտել Լենինը և պիոներների մասնակցությունը սոց. շինարարության մեջ) ունենալ լողուններ ու հրավառություն:

5. Անդրկովկասյան տեխնիքական կայանին կից հիմնել բնագիտական կարինետ, Վրաստանի Լուսժողովրդի հաշվով:

6. Կառուցել Կոջորում ամառն, հանգստի տուն, 100 պիոների համար, նույն Կոջորում հողամաս հատկացնել այդ տեղ գյուղատնտեսական աշխատանքները կատարելու համար, պահել անհրաժեշտ շատ քանակությամբ ինչպես և մեկ մանկավարժ ու մեկ ագրոնոմ:

7. Մրցման հրավիրել Հայաստանի և Ադրբեջանի Լուսժողովրդի պիոներհավաքի տարեգարձին պիոներական օրինակելի տուն կազմակերպելու համար:

8. Մոսկովի Մանկավարժական ինստիտուտ ուղարկել Լուսժողովրդի հաշվով 5 կոմյերիտական (3 տղա և 2 աղջիկ) պիոներաշարժումն ուսումնասիրելու համար:

9. Վր. պրոֆմիտ. Խորհրդի և Լ. Կոմյերիտմիտության համաձայնությամբ Գորի և Քութայիս քաղաքներ ուղարկեց բանվորական հանձնաժողով պարզելու համար թե ինչ մասնակցություն են ունեցել պրոֆեսիոնալ, կոոպերատիվ, կուսակցական և կոմյերիտական կազմակերպություններն այդ տեղերի պիո-

ներ կհղեկտիվների և մանկատների դրությունն ու աշխատանքները բարելավելու գործում պիտներ հավաքից հետո:

10. Լուստողկոմատը պետքն անմիջական և ակտիվ մասնակցութուն ունենա աշխատանքի որը կադմակերպելու գործում, վորից գոյացած ամբողջ գումարը պետքն ծախսվի պիտներ կադմակերպության դրությունը լավացնելու համար:

11. Ընդհանուր ցուցահանդեսին կադմակերպել մանկական դրականության անկյուն:

12. Համամիութենական պիտներ հավաքին գործողել Լուստողկոմատի մեկ ներկայացուցիչ:

13. Աշխատանքի և պիտներհավաքին աջակցելու համար Լուստողկոմատին կից ունենալ աջակից կոմիտե հինգ հոգուց բաղկացած:

14. Պիտներշարժման վերաբերյալ մի շարք հանրամատչելի գրքույկներ հրատարակել:

15. Լուստողկոմատին կից ստեղծել Անդրկովկասյան պիտներհավաքին աջակցող կոմիտե հիտեյալ կադմով:

1. Մարիա Որախելաշվիլի:
2. Մարիա Լոմինաձե:
3. Սիխարուլիձե:
4. Կերեսելիձե:
5. Մայսուրաձե:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0187447

ԱՆՅԻՆՈՒԹՅՈՒՆ ԴՈՒՅՆ ՊԻՆԵՐԶՈՎՔԻ ՊՈՏՊՈՏՈՎՈՐՆԵՐԻՆ
Վրաստանի ԼՈՒՍԺՈՂԿՈՄԱՏԻՑ